Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkêren hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Faşizme karşı gerçek demokrasi savaşı!

Yıl:8, Sayı:186-187
8 Şubat 1982

Avrupa Konseyi kararı cuntaya şamardır

Süleyman Sakalı

Geçtiğimiz hafta, Avrupa Konseyi'nde Türkiye hakkında alınan karar, cuntacı basının çeşitli avunma çabalarına karşın, faşist cuntanın kolayca hazmedemeyeceği bir gelişmedir. Oylama öncesinde Avrupa Konseyi'ne gönderdiği tehdit yollu mektuplarla kararı önlemeye çalışan cunta, bu çabasının da suratına çarpıldığını görünce iyice küplere bindi. Evren'in radyo ve televizyona çıkıp, "Avrupa Konseyi sabır sınırlarını zorluyor" v.s. yollu tehditler savurmaya başlaması bu kızgınlığın açığa vurulmasıdır.

Cunta, "Avrupa Konseyi'nden çıkarız, v.s." diye atıp tutmaya başlayınca akıl hocaları hemen kolları sıvadılar. *Tercüman,* "pire için yorgan yakılmaz" derken *Hürriyet,* "gürültüye patırtıya rağmen vaziyet vahim değil" diyerek akıl yolunu gösterdiler.

Akıl hocalarının verdiği akıl yanlış değildir. Türkiye'nin Konsey üyeliğinden ayrılması cunta açısından sayısız sorunlar yaratacaktır. Ne var ki bir kere tekerlek dönmüş ve testi kırılmıştır. Şimdi ne denli tepki gösterirse göstersin, ne dehşetli tehditler savurursa savursun alınan kararı yok edemez.

Evren'i ve faşist cuntayı asıl kızdıran, Avrupa Konseyi'nin, Türkiye'nin demokrasiye dönmesini istemesi değildir. Faşist cunta Avrupa Konseyi'nden bugün Türkiye'de demokrasi olduğunu kabul etmesini de istemiyor. Cuntanın istediği, kendisine demokrasiye dönmek için zaman tanınması ve bu zaman içinde yapılanlara da göz yumulmasıdır. Onları asıl kızdıran işte bunun yapılmamasıdır. *Hürriyet* gazetesinin, bu kararı aldıranların amacı "üzümü yemek değil bağçıyı dövmektir" demesi, kızgınlığın nedenini çok güzel anlatıyor.

Avrupa Konseyi'nin amacı herhalde, genel olarak bağçıyı dövmek değildir. Ama onlar da *her yolun* istenen amaca ulaşmayacağını görüyorlar. Rahatsızlıklarının kaynağı, cuntanın seçtiği yolun nereye çıkacağı konusundaki kuşkulardır. Ancak komünistler için durum daha değişiktir. Komünistler, "bu memlekete komünizm gerekiyorsa onu da biz yaparız" diyen faşist Ankara valisi Tandoğan'ı iyi bilirler. İyi bildikleri için de, "Türkiye'ye demokrasiyi de biz getireceğiz" diyen Evren'i, faşist cuntayı devrimle yıkmanın can alıcı önemini hiçbir durumda gözden kaçırmazlar. Çünkü sorun yalnızca Türkiye'ye demokrasinin gelmesi değildir. Asıl önemlisi, *nasıl* bir demokrasinin *kimin eliyle* ve *hangi yoldan* geleceğidir!

Komünistler bağçıyı dövmeden, bağçıyı değiştirmeden yenecek üzümlerin (o da yenebilirse!) işçi sınıfı açısından pek bir anlamı olmadığını her zaman yılmadan belirtmelidirler. Onları oportünistlerden, burjuva demokratlarından ayıran temel nokta budur.

Son olarak önemli bir noktayı vurgulayalım. Evren, radyo-TV konuşmasında, "... hazırlamakta olan Türk Anayasası'nın muhtevası üzerinde yaratılan" "polemiğe" karşı tepkisini dile getirirken, devrimci güçlerin önümüzdeki dönem için ana hedef seçtiği *Demokratik Anayasa* savaşının önemini vurgulamış oluyor. Demokatik anayasa savaşını yükseltirken gerçekten demokratik bir anayasanın yalnızca işçi sınıfı *eliyle* getirilebileceğini, çıkar yolun yalnızca bu olduğunu yığınlara anlatmak can alıcı önem taşıyor.

Faşist cunta devrimle yıkılmalıdır!

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:8, Sayı: 186-187
8 Şubat 1982

Masrafı: 50p ■ Yıllık abone: 15 pound ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İÇİNDEKİLER

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Selam olsun Elmadağ direnişçilerine

Değerli yoldaşlar,
Bu mektubumda halkımız üzerinde sürdürülen acımasız zulmü ve buna karşı oluşan tepkileri yansıtmaya çalışacağım.

İlk olarak İstanbul Elmadağ cezaevindeki devrimcilerin şanlı direnişinden söz edeceğim. Bu cezaevindeki devrimciler, yeniden işkenceye çekilmek istenen iki devrimciyi işkencecilere teslim etmemek için eylem yapıyorlar. Daha sonra polis ve asker eylemi kırmak için bomba ve panzerlerle saldırıyor. Devrimciler yiğitçe direniyorlar. Olayın sonunda iki devrimci ölmüştür, yüzlerce de yaralı bulunmaktadır.

Yoldaşlar, bu eylem çok önemlidir. Bu şanlı direnişi ve faşizmin cezaevlerinde uyguladığı insanlık dışı uygulamaları tüm dünya demokratik kamuoyuna duyurmalıyız.

İstanbul Elmadağ direnişinden sonra İzmir cezaevlerinde de baskılar arttı. Aynı tür eylemlerin önüne geçmek için devrimciler faşistlerle aynı koğuşlarda tutulmaya başlandı.

Bunun yanısıra İzmir'de TKP'ye yönelik operasyonlar yeniden hız kazandı. Şehrin her tarafına asılan afişler arananların ismi ile doludur. Son olarak menşeviklerden otuz kişinin içeriye alındığını, daha sonra da serbest bırakıldıklarını duyduk. Şimdi operasyonlar *Sosyalist İktidar* ve TİP'lileri de kapsayacak şekilde genişletiliyor. Bir başka olay da şudur: Ocak ayının ilk günlerinde Tariş olaylarına katıldıkları bahanesiyle bir gecede Ege Üniversitesi'nden elliye yakın doktor içeri alınmıştır.

İşyerlerinde durum daha da çekilmez hale gelmiştir. Geçmişte devrimci eylemlere katıldıkları gerekçesiyle işçiler mahkemelere veriliyor ya da işten atılıyorlar. Zaten genelinde kapalı tutulan işyeri sendika temsilcilik odalarında ikiden fazla kişinin bulunması yasaklanmıştır. Yüksek Hakemler Kurulu'nun saptadığı ücretler ortadayken, bu ücretler de uygulanmamaktadır.

Kısaca, sömürü ve baskı görülmemiş boyutlara ulaşmıştır. Öte yandan işçi sınıfımızda da öfke giderek büyümektedir. Geçtiğimiz günlerde Manisa'da bir fabrikada ücretlerin ödenmemesi üzerine işçiler yemek boykotu yapmışlardır. Sonunda ücretler ödenmiştir. Çok sınırlı olmakla birlikte bu tür eylemler cuntaya karşı oluşan tepkiyi yansıtıyor.

Selam olsun Elmadağ direnişçilerine!

Tanklarla gelen devrimle gidecektir!

N.A., İzmir

DUYURU

Polonya olayları ve SBKP 26. Kongresi dünya komünist hareketinde demokrasi ve sosyalizm konusunu öne çıkardı. Gazetemiz, Türkiye'deki devrim savaşımı açısından da büyük önemi olan bu konuda bir tartışma açmıştır. Tüm parti üye ve sempatizanlarından yazılarını bekliyoruz. TKP Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı örgütlerin bu doğrultuda aktif ve sistemli çaba sarfetmelerini istiyoruz. Yazılar, ortalama iki daktilo sayfası uzunluğunda olmalıdır.

İşçinin Sesi

SBKP önde gelen bir savaşçısını yitirdi

SBKP ve dünya komünist hareketinin önde gelen savaşçılarından, SBKP Politbüro üyesi Mihail Andreyeviç Suslov, 26 Ocak günü 79 yaşında öldü.

Ondokuz yaşında SBKP saflarına katılan ve 60 yıl boyunca partisinin verdiği en zor görevleri büyük bir sorumlulukla yerine getiren Suslov'un ölümü, SBKP ve dünya komünist hareketi içinde yeri zor doldurulur bir boşluk yaratacaktır.

1941 yılından bu yana SBKP Merkez Komitesi üyesi olan Suslov, yerel örgüt sekreterliklerinden partizan birlikleri komutanlığına, ajitasyon-propaganda sorumluluğundan *Pravda*'nın editörlüğüne kadar çeşitli parti görevlerinde bulundu. Ancak onun parti içindeki asıl yeri, temel görevi, her zaman ideolojik işler oldu. Öldüğü zaman da Politbüro'da ideolojik işler sorumlusuydu. Bu konumu nedeniyle, Suslov'un, SBKP'nin ideolojik çizgisinin bugüne kadarki gelişiminde önemli katkısı ve de sorumluluğu vardır. Suslov, SBKP'nin Stalin dönemi sonrasındaki gelişmesinde her zaman kilit rol oynamıştır.

Yaşamının 60 yılını Lenin'in partisi SBKP'nin saflarında, komünizm yolunda savaşarak geçiren Mihail Andreyeviç Suslov'u saygıyla selamlıyoruz.

Mahabat Cumhuriyeti'nin 36.yıldönümü kutlandı

Kürt Öğrenciler Birliği'nin (AKSA) Londra'daki şubesi, MAHABAT Cumhuriyeti'nin 36. kuruluş yıldönümünü Camden toplantı salonunda düzenlediği bir geceyle kutladı. Geceye İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB), İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu (İTÖF) ve Londra İşçi Birliği (LİB) üyeleri de katıldılar.

Mahabat Cumhuriyeti'ni yaşamış yaşlı bir Kürt ilericisi cumhuriyetin tarihini ve İran burjuvazisinin kanlı baskısını anlatan bir konuşma yaptı. Geceye devrimci Kürt ozanları Şivan ve Gülistan da katıldılar. Gecenin ilk ozanı Gülistan'dı. Gülistan'ın izleyicilerin de coşkuyla katıldığı türkülerden oluşan programına Şivan eşlik etti. Seyirciyi coşturan türkü ve marşlar sık sık çeşitli belgilerle kesildi. "Bütün Halklar Kardeştir", "Kahrolsun Sömürgecilik" belgileri en çok duyulan belgiler oldu. Programın sonuna doğru, Gülistan ve Şivan sahneye genç Kürt ozanı Şirin'le birlikte çıktılar. Programın bu bölümünde söylenen Kürtçe marşa (Hernepeşt) *İşçinin Sesi* militanları da katıldı. Şivan bunun üzerine Türkçe bir dörtlük söyledi.

Geç saatlere kadar süren program, Kürtçe, İngilizce, Türkçe ve çeşitli dillerde birlikte söylenen Enternasyonal marşıyla son buldu.

İŞÇİ MİZAHI

FİDEF'in son kitabı çıktı

İsa ne demiş? "Sana bir tokat atarlarsa sen öbür yanağını da uzat." İşte bundan yola çıkarak, "sana kurşun atıyorlarsa sen de çiçek at" dediler. Ama olmadı, çiçek tek başına bir işe yaramadı.

Düşündüler ve "buldular". "Turizm." Bir yılda bilmem ne kadar turist gelirse Türkiye müreffeh batı medeniyetine ulaşır. Uygulama başladı. Turistler gelip gidiyor. Ayıp olmasın diye kendilerini de turist yerine koydular. Gidip geliyorlar. Ama batı bu işte ileri.

Gene ilerlediler. Bu sefer doğruyu buldular galiba. Çiçek+Turizm+Patlıcan. Sıra bu işi kamuoyuna duyurmaya geldi. Bunu da becerdiler.

Almanya'da Türkiyeli işçiler için yayın yapan radyo (Westdeutsche Rundfunk) 25.12.1981 tarihinde şu haberi verdi: (Haber gerçektir.)

FİDEF yeni bir kitap çıkartmıştır. Kitabın ismi "Aubergine" yani patlıcandır. İçinde tam 12 çeşit patlıcan yemeği tarifi var.

Kitapda, patlıcanın sosyo-ekonomik yapısı işleniyor, Türk ekonomisine katkıları anlatılıyor, kültürel açınımı yapılıyor. Menşevikler açısından Türkiye devrimine bilimsel katkılar yapan kitap, patlıcanın ulusal özelliklerinden de bahsediyor. Kısacası Türkiye devrimine yeni bir bakış getiriyor. *Çiçekli devrim* yerine *patlıcanlı devrim*. Bundan böyle eylemlere patlıcanla çıkacaklar.

FİDEF (ATPASDEF) — Almanya Türkiyeli Patlıcan Sevenler Dernekleri Federasyonu

İŞÇİNİN SESİ 9 YAŞINDA

Mehmet Kurtalan

İşçinin Sesi dokuzuncu yılına girdi.

İşçinin Sesi yayına başladığında yerel, popüler bir yayın organıydı. İngiltere'deki Türkiyeli işçilerin grev savaşımlarının birikimine yaslanarak 1 Şubat 1974'de yayına başladı. Gi:'erek yaygınlaştı, işçilerle kurulan sıcak ilişkiler içinde serpilip gelişti. İşçilerin savaşımının, komünizm ülküsünün evrenselliği düşüncesinin bir yansıması, soyut bir bütünün genel bir parçasıydı.

İşçinin Sesi bugün somut-gerçek bir bütünün parçasıdır. Bu gelişmenin dinamikleri onun içten devrimci tutumu, doğruya ve bilime sımsıkı sarılmışlığı ve her koşulda işçilerle bağlanmayı varlık nedeni olarak görmesidir.

Bu savaşım süreci içinde, *İşçinin Sesi,* dünya komünist hareketinde yıllar içinde birikegelen, Marksizm-Leninizme yabancı çeşitli ideolojik etkilenmelerle karşılaştı. Ancak onlardan etkilenmedi, kendi yolunda, bilimin ve doğrunun yolunda yürüdü.

İşçinin Sesi, Türkiye devriminin ve onun bir parçası olduğu dünya devriminin ilerleyişinin önünde duran sorunların çözümü temelinde ideolojik savaşımı geliştirdi. İdeolojik savaşımı daima devrimci pratiğin önünü açıcı yönde tutmaya çalıştı.

İşçinin Sesi'nin devrimci durum, Türkiye'nin emperyalistleşme gereksinimi, Türkiye'de faşist cuntaya karşı tutum, demokrasi ve sosyalizm, Polonya ve Afganistan olayları vb. çerçevesinde geliştirdiği ideolojik savaşım Türkiye devrimci hareketine önemi yadsınmaz açınımlar getirmiştir. Bu görüşlere, bazı eleştiri denmeyecek yanıtları bir yana bırakırsak, bilimsel eleştiri getirilmemiştir. Hatta, herkesten önce ve açıkça *İşçinin Sesi* tarafından dile getirilen sorunlar bir süre sonra "resmi" görüşler olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu durumun, kim ne derse desin, tek bir nesnel anlatımı vardır. Dünya komünist hareketi, *İşçinin Sesi*'ni olduğu şekliyle, kabul etmek zorundadır. Bu, kolay, kısa sürede gerçekleşecek birşey değildir. Uzun ve zorlu bir savaşımı gerektirir. Ama gelişimin yönünün o yana olduğu bugünden apaçık ortaya çıkmıştır. Önemli olan da budur.

İşçinin Sesi, daha başından beri, ideolojik savaşımla yığın çalışmasını birarada ele almış, bunları birbirinden asla koparmamıştır. Bunun sonucu olarak TKP içinde Leninci kanat hızla gelişti, bugünlere geldi. Siyasal tutumlarımızın berraklığı, hareketimizin coşkun devrimci ruhu ve sorumlu tutumu *İşçinin Sesi*'nin Türkiye işçi sınıfından, emekçi halkından, ezilen ulus ve ulusal azınlık temsilcilerinden derin bir sempati toplamasını doğurdu.

İşçinin Sesi bu gelişimi daha da hızlandıracaktır. İdeolojik etkinliğine denk örgütsel etkinliğine mutlaka ulaşacaktır.

İşçinin Sesi'nin ideolojik-örgütsel gelişmesinin hem Türkiye devrimi için, hem dünya devrimi için güçlü nesnel sonuçları oluyor, daha da olacaktır. *İşçinin Sesi,* bu gerçeğin tümüyle bilincinde olarak çalışmasını sürdürüyor.

İşçinin Sesi, ortak devrim davasının, komünizm ülküsünün sorumluluğunu tutkuyla taşıyacaktır.

İşçinin Sesi, doğrudan ve bilimden yüz çevirmeyecektir

Süleyman Sakalı

Bugün olaylar, Türkiye değil dünya çapındaki gelişmeler bizi öyle bir noktaya getirmiştir ki, söz konusu olan, tüm insanlığın komünizme olan inancını yıkımdan kurtarmaktır.

İşçinin Sesi TKP'deki oportünizme başkaldırıp açık savaşıma başladığı günden bu yana, son derece önemli şu soruyla *her an* karşı karşıya oldu: Bu savaşımı yürütürken, çeşitli nedenlerle oportünistlerin karşısında yer alan ve bu nedenle de *İşçinin Sesi*'nin yanında yer alma potansiyeli ve isteği taşıyan kişi ve guruplarla ilişkiler nasıl düzenlenmelidir? Oportünistlere karşı çeşitli düzeylerde var olan hoşnutsuzluk nasıl ele alınmalıdır?

Bu soruya verilen yanıt, *İşçinin Sesi*'nin tüm gelişmesini, kimliğini belirledi. *İşçinin Sesi*, Türkiye ve dünya devrimci hareketinde sayısız örneği görülen, kısa bir süre parlayıp sonra sönen bir "muhalefet" hareketi olmadı. Bunun "sırrı", savaşımı *ideolojik* ve *doğrular* temelinde yürütmeye sıkıca sarılmak ve dar çıkarlar uğruna "politika" yapmamak olmuştur.

İşçinin Sesi TKP içindeki oportünizme karşı açıkça başkaldırdıktan sonra, bu savaşta *İşçinin Sesi*'nin yanında olmak isteyen çok çeşitli kişi, gurup ve örgüt ortaya çıktı. Bunların bazıları *İşçinin Sesi*'nden apayrı, bambaşka görüşler savunuyordu. Kendilerini *İşçinin Sesi*'yle aynı siyasal-ideolojik görüşlerin savunucusu olarak göstermeye çalışanların içinde değişik *niyetler* de vardı. Niyetler değişik de olsa, biz tümüne izledikleri yolun yanlış olduğunu söyledik. Bazıları alındı, kırıldı. Bazıları ise bize düşman kesildi! Alınanlar, kırılanlar bu tutumu *İşçinin Sesi*'nin "birlikten yana" olmayışına ya da burun büyüklüğüne vs. yordular. En dost olanları ise *politikadan anlamadığımız* yargısında karar kıldılar.

Öte yandan TKP içindeki oportünizmden değil, *oportünistlerden* hoşnut olmayanlar da *İşçinin Sesi*'nin çıkışına daha "değişik" bir gözle baktılar. *İşçinin Sesi*'nin daha uysal ve "saygılı" davranmasını, daha *alışılmış* şeyleri söylemesini beklediler. Bu durumda dost elini uzatabileceklerini, herşeyin "düzelebileceğini" hissettirdiler. Ama *İşçinin Sesi* adım adım yanlışların, oportünist görüşlerin kaynağına doğru yol aldıkça ve sorunun kişiler değil görüşler olduğu giderek açığa çıktıkça bu dostların da huzuru kaçtı.

Düşman cephe ise (Parti yönetimi) klasik muhalefet çıkışlarına o denli alışmış ve başka tür bir muhalefetin olabileceğini o kadar unutmuş ki, fazla düşünmeye bile gerek duymadan *İşçinin Sesi*'ni bu tür bir çıkış diye damgalayıverdiler. Taktiklerini de buna göre ayarladılar. "Biz vururuz, savrulup giderler" diye düşündüler, olmadı. *İşçinin Sesi* doğruları arayıp bulup savunmaktan ve *kimden gelirse gelsin* her türlü yanlışa karşı savaşmaktan vazgeçmedi. Yanlışı gösterildiğinde bunu düzeltmeye hazır olmaktan yüz çevirmedi. (Ama daha bunu yapan da çıkmadı.) Ve *İşçinin Sesi*, üstüne gelen saldırılar karşısında bunalarak "düşmanımın düşmanı dostumdur" anlayışına savrulup derme-çatma birlikler ve müttefikler aramadı.

Bu tutumu daha ilk günden benimserken, güçlenmenin ve doğru ideolojik temelde gerçek kadrolar kazanmanın yıllar alacağını düşünüyorduk. Öyle olmadı. *İşçinin Sesi*'nin 107-108. sayısında Yürükoğlu yoldaş bunu şöyle belirtti: "... Böyle çıktık yola, fakat bugün hesapları altüst eden bir yere geldik. Tahminleri aşan bir gelişme oldu. Bizim iki yılda, üç yılda, tırnaklarımızla kuyu kazar gibi didinerek gelebileceğimizi düşündüğümüz yere üç ayda geldik."

Ne var ki bu normal bir gelişme değildi. Biz yine, istediğimiz tür bir güçlenmenin, yeni yeni Lenincі kadrolar kazanmanın uzun yıllar alacağı görüşündeyiz. Dün Türkiye'de yaşanan çok şiddetli devrimci durum tüm hareketlere bir ayda bir yılı yaşattı. Yaşam, gelişmeler çok hızlı ve çok yoğundu. Aynı hız bizi de etkiledi, gelişmemiz düşündüğümüzden çok daha hızlı oldu. Marksizm-Leninizm *ödünsüz* savunarak kısa sürede güçlenmek, zaten olağanüstü ve devrimci koşullar dışında olanaklı değildir!

İşçinin Sesi'nin tutumu ne burnu büyüklükten, ne hırçınlıktan, ne birlikçi olmadığından, ne oportünizmin her yeni olayda bir kez daha iflas etmesiyle dağılan, savrulan kadroları toparlamayı önemsememesinden ve ne de "politika"dan anlamamasından kaynaklanıyor. *İşçinin Sesi*, devrim savaşına hizmet edecek her düzeyde birlikten yanadır. *İşçinin Sesi*, oportünizmden kopan, ortalıkta savrulan kadroları toparlamaktan yanadır. Ama *ne pahasına olursa olsun* değil! Bizim varoluşumuzun başlangıcı, "... nasıl bir parti ile ne tür bir devrimin hangi yoldan gerçekleşeceği" sorusuydu. Hâlâ öyledir. *Bu Kavga Gelecek Kavgasıdır* yazısında Yürükoğlu yoldaşımızın söylediği şu sözler çok güzel anlatıyor: "Açıkça söylemekten çekinmiyoruz. Biz ayrı, bağımsız bir parti isek, bunun nedeni, dışımızdaki *tüm* örgüt ve hareketleri ideolojik-siyasal yönden *yanlış* bulmamızdır. ... Bu nedenle, saflarımızda hiçbir yanlış akıma, örgüte, kişiye sempatiye yer yoktur. İşçi sınıfının bilincini bulandıracak, 'gardını düşürecek', yanlışla uzlaşmazlığını köreltecek hiçbir tutuma yayınlarımızda, günlük çalışmalarımızda yer yoktur." (*İşçinin Sesi*, sayı 172-173, s.11)

Evet, "yanlışla uzlaşmazlığı köreltecek hiçbir tutuma" yol veremeyiz! *İşçinin Sesi*, Marksizm-Leninizm'den ödün vermeyeceğini, ideolojiyi, bilimselliği, doğruyu herşeyden üstün tutacağını daha baştan söyleyerek işe başladı. Doğrular ne denli ürkütücü ve kısa dönemde "inanç sarsıcı" olsa da bu yoldan ayrılmama kararındadır. Sağlam bilgi, doğru bilinç temelindeki inançlar hiçbir zaman kolay kolay sarsılmaz. Yalnızca ve yalnızca doğrular, gerçek devrimcidir. Sarsılan inanç yanlışlara olan inanç ise, bu kötü birşey değildir. Genel olarak inançsızlık kötüdür, ama yanlışa kör bir inançla bağlanmak daha da kötüdür. İnsanların yanlış inançlarını sarsmak da onları doğruya yöneltebilmenin *ilk adımıdır!* Doğruyu, *inançla* savunmanın önünde ise hiçbir şey duramaz.

Her kriz döneminde, devrimci harekette ortaya çıkan dağılmalarla ve savrulanların yeni guruplaşmalar aramasıyla, yazımızın başında belirttiğimiz soruyla kaçınılmaz olarak tekrar tekrar karşılaşıyoruz. Biraz ödün vererek, biraz daha az "yeni" şey söyleyerek,

(Devamı 6. sayfada)

(Baştarafı 5. sayfada)
biraz daha "alışılmışları" söyleyerek kuşkusuz daha "toparlayıcı" olunabilir. Ama bu yol çıkar yol değildir.

Dünya komünist hareketi bugün öyle bir duruma geldi ki en temel Markscı-Leninci görüşleri yinelemek bile çoğu kez müthiş yeni şeyler söylemek gibi geliyor. Hele bu en temel görüşler dünyada gelişen olayları değerlendirme yolunda pratiğe uygulanınca (Polonya, SBKP'nin 26. Kongresi, Afganistan vb. değerlendirmeleri) tümden şok etkisi yapıyor. "Bu kadar da olmaz ki" serzenişlerinden, "hain, imansız" çığlıklarına kadar çeşitli itirazlar yükseliyor.

Bu noktada bir okuyucumuzdan aldığımız bir mektubu yayınlamakta yarar vardır:

"*İşçinin Sesi* Editörlüğü'ne, *İşçinin Sesi*'nin her sayısını sabırsızlıkla bekliyor ve zevkle okuyorum. Ancak bu her görüşünüze katıldığım anlamına gelmiyor. Aslında her teorik yazınız kafalarda soru bırakarak okuyucuyu düşünmeye ve araştırmaya çekebiliyor. *İşçinin Sesi*'nin cazibesi de bu özelliğindendir. Kafalarda bıraktığı sorular bana göre güvensizliğin de kaynağı oluyor. Çünkü birçok konuda alışılmışın dışında yeni bir bakış açısı getiriliyor. Belli konularda sizden daha açık tavır bekliyorum. Duygularım sizden yana da olsa, mantığım sizin belli başlı konulardaki görüşünüzü genelin çıkarıyla uyumsuz bulmaktadır.

"Burada bir-iki konuya değinip sizinle tartışmak istiyorum. Tartışmak istememin sebebi sizlerin kötü niyetli değil de yanılmış olabileceğinizi düşünmemden ileri geliyor. Yanılgınızı düzeltmenizde yardımcı olabilir şeklindeki benim düşüncemi de belki de çok saf veya ukalaca bulacaksınız. Ben herşeye rağmen, bazı düşüncelerimi yazmaktan kendimi alamadım. Beni size yazmaya iten ikinci sebep şudur. Menşevikler bugünlerde büyük bir dağınıklık ve alabildiğince kaos içinde bulunuyorlar. Onların kongresi yaklaşırken büyük tasfiyeler yapıyorlar, tasfiye edilenler büyük bir kızgınlık içinde yönetime artık güven duymuyorlar. İşte böyle bir ortamda *İşçinin Sesi* bir alternatif olabilir diye düşünüyorum. Bu dağılan, hayal kırıklığına uğrayan, siyaseti bırakan kadrolar toparlanmalı bence. Bunun için de dünya komünist hareketinin genel stratejik hattına dönmeniz gerekmektedir. Bu benim kendi kişisel mantığımdır.

"1. 'Anti-Sovyetizm ve *İşçinin Sesi*' yazınızda yer alan farklı görüşlerin yoldaşça tartışılması görüşünüze değinmek istiyorum.

"Marksist-Leninist bir partide farklı görüşlerin tartışılması sonucunda demokratik merkeziyetçiliğin gereği bir karar alınır ve eylem birliği sağlanır. Bu anlaşılır birşey. Şimdi bu görüşünüz dünya komünist hareketi için Komintern'in olmadığı koşullarda nasıl hayata geçer. Değişik konularda değişik ülkelerin komünistleri değişik görüşler öne sürecekler. Tartışmayı bitirecek ve tüm komünist partileri bağlıyacak bir karar organı olmadığına göre bu tartışmalar ne zamana kadar sürecek? Bu teorik tartışmalar pratik eyleme yansıyacak mı? Böylece dünya gericiliği karşısında birleşik bir güç olması gereken dünya komünist hareketini pratikte bölmeyecek mi? Kişisel görüşüm bu görüşünüz ancak dünya partisinin varlığı koşullarında geçerlidir. Aksi halde zararlıdır.

"2. Atatürkçülük konusu: 'Sovyetler Birliği'nin uzun erimli çıkarlarıyla dünya komünist hareketinin çıkarları uyum içinde' olduğuna göre Atatürk'ün dış politikası *genelin çıkarları* açısından değerlendirildiğinde 1952 yılına kadar, yani Türkiye'nin NATO'ya girişine kadar göreceli bir ilerciliği vardır denilemez mi? Bugün Hindistan veya Suriye'yi düşünelim. Bu iki ülkenin dış politikaları genelin çıkarlarıyla uyumlu değil midir? Türkiye'nin 1920-52 ve 52-82 yıllarının iki kesitinde yer alan dış politikası *genelin* çıkarları açısından değerlendirildiğinde hiç farketmez denilebilinir mi?

"Bugün Suriye Komünist Partisi'nin Baas rejimine karşı tavrı şöyle olsa yanlış olur mu? Rejimin dış politikasını destekleyip iç politikasında Suriye işçi sınıfının çıkarlarıyla uyuşmayan kararları ve uygulamalarını teşhir etmek şeklinde olsa yanlış olur mu? Belki buna menşevik mantığı diyeceksiniz. O zaman bunun karşısında genelin çıkarlarıyla uyumlu görüş belirtmek durumundasınız.

"3. Kankun Konferansı ile ilgili yazınız üzerine: Bu yazınızda ileri kapitalist ülkelerin az gelişmiş ülkelere *yardımlarından* sık sık söz ediliyor.

"Şimdiye kadar bilinen bir gerçek vardı. Emperyalist ülkeler geri kalmış ülkelere yardım adı altında aslında fakir ülkeleri emperyalizme daha da bağımlı kılan sanayilerinin gelişmesini engelleyen, kısacası bu *yardım* denen şeyin eninde sonunda emperyalizme yaradığını pratik de doğrulamıştır. İşte yazınızda söz ettiğiniz *yardım* sanki gerçekten karşılıksız ve geri ülkelerin yararına bir yardım gibi izlenim bıraktı bende.

"Ayrıca gerçekten çok ilginç ve yepyeni bir öneriniz var. Aynı yazının 12. sayfasında 3.sütün 2. paragrafta yer alan '... ileri kapitalist ülkeler işçi sınıfı kuşkusuz bu yardıma karşı çıkma eğilimi gösterecektir. Komünist partileri buna karşı ciddi ideolojik savaş vermek zorundadır'. Bu paragraftan anladığımı bir örnekle somutlaştırırsam, Alman burjuvazisi Türk burjuvazisine yardım yaparken DKP bu yardımı destekleyecek. Peki buna karşı TKP ne yapacaktır? Bence burası açık değil.

"Benim yazacaklarım şimdilik bu kadar amacım yazımın yayınlanması filan değil, önemli de değil. Bu yazıyı yazmamdaki amaç şudur. Bana göre sizler herşeye rağmen yetenekli insanlarsınız. Bana göre Türkiye'nin bugünkü koşullarında ve gelecekte öncülük yapabilecek değerdesiniz. Özellikle bugünkü koşullarda birçok devrimcinin güvenilebilecek bir örgüt arama koşullarında teorik yazılarınızın daha sağlam bir ideolojik temel üzerinde yükselmesi ve dünya komünist hareketinin genel stratejisine ters düşmemesi gerekir. Kişisel görüşüm ve önerim odur ki: Dünya komünist hareketinin uzun yıllar pratikte denenmiş ve doğruluğu defalarca kanıtlanmış teori ve pratiğinin üstünde yükselecek bir ideoloji. Günümüzün bilimsel teknolojik devrimin zengin gelişimi karşısında elbette ideolojinin de zenginleşmesi, daha doğrusu teorinin zenginleşmesi doğaldır. Yoksa ilkellikten kurtulma olmaz. Ama temelin sağlam olması koşuluyla.

"Düşüncelerimi ukalalık şeklinde görmemenizi dileğiyle çalışmalarınızda başarılar dilerim.

"Geleceği TKP'miz kursun!"

Okuyucumuza teşekkür ederiz.Mektubunu ve düşüncelerini ukalalık olarak görmüyoruz. Mektupta getirdiği eleştirilerin doğru olmadığı kanısındayız.

Okuyucumuzun değindiği öteki konulara bu yazıda değinmeyeceğiz. Aslında bu konular *İşçinin Sesi*'nin çeşitli yazılarında ve II. Konferans Kararları'nda ana hatlarıyla işlendi. Yeni olan noktalara ilerde değinebiliriz.

Ancak yukarıda tartıştığımız konuda yaptığı gözlem çok doğrudur: Evet, *İşçinin Sesi*'nin her sayısı "kafalarda yeni sorular" uyandırıyor. Birçok konuda "alışılmışın dışında" bir bakış açısı getiriliyor. Menşevik hareketin içinde geniş tasfiyeler yapıldığı da doğrudur. Birçok partili, oportünistlere *karşı* konumlara geçtiği ve bunların *İşçinin Sesi*'nin örgütleyebileceği potansiyel güç olduğu da aynı şekilde doğrudur. *İşçinin Sesi*, "dünya komünist hareketinin genel stratejik hattına" dönse, bunların büyük çoğunluğu kapağı *İşçinin Sesi*'ne atabilir.

Ama şimdi bir an durup düşünelim. Bu sorunları, kafalarda uyanan soruları *İşçinin Sesi* yoktan mı var ediyor? Öyle olsaydı bunlar hiç kimseyi bir gün bile rahatsız etmezdi! Bu sorular, sorunlar nesnel temele dayanıyor. Ve bugün her zamankinden farklı olarak, bir *zorunluluk* olarak kendini dayatıyor. *İşçinin Sesi*'nin yaptığı, bu nesnel zorlamalara, bu gereksinime bilimsel, Markscı-Leninci açıdan yorumlama getirmek, doğrudan ve bilimden yana tavır almaktır. *İşçinin Sesi* bunu yaparak, aynı zorlamaların, karşı-devrimci, gayribilimsel ve dolayısıyla da antikomünist yorumlamalara geçerlik kazandırmasına karşı savaşıyor! Bugün olaylar, Türkiye değil, dünya çapındaki gelişmeler bizi öyle bir noktaya getirmiştir ki, söz konusu olan *tüm insanlığın komünizme olan inancını* yıkımdan kurtarmaktır.

Gelişen olaylar *İşçinin Sesi*'ni doğruluyor.

SOSYALİZM VE DEMOKRASİ

DİSK'le dayanışmada devrimci tutum

DİSK'le dayanışmanın hedefini "52'lerin hayatını kurtarma" ile sınırlamak oportünizmdir

Hatice Dağlı

DİSK davası sürüyor. Bu dava faşist cuntanın Türkiye işçi sınıfının demokratik haklarına, demokratik örgütlenmelerine, devrimci geleneklerine azgın saldırısını gösteriyor.

Elli iki DİSK yöneticisinin davasıyla birlikte cunta yalnızca Türkiye işçi sınıfının demokratik haklarına saldırmakla kalmıyor, dünya işçi sınıfının düşmanı olduğunu da sergiliyor. Duruşmayı izleyen çeşitli uluslararası sendika temsilcileri, bunu, duruşmada hazır bulunarak ilk elden gözlüyorlar. İddianamede, DİSK'le dayanışma gösteren uluslararası sendikal örgütler de yargılanıyor.

Suçlamalarda, Dünya Sendikalar Federasyonu'na bağlı Uluslararası Kamu Hizmetleri Federasyonu Genel Sekreteri'nin, Bulgaristan Sendikalar Merkez Konseyi Başkan Yardımcısı'nın, Cezayir İşçi Sendikaları Federasyonu Yürütme Kurulu üyesinin, Sovyet Sendikaları Merkez Konseyi üyesi Tacikistan Cumhuriyeti Sendikalar Konseyi Başkanının, Yunanistan ESAK örgütlenme sekreterinin konuşmaları aktarılıyor. Bu konuşmalar yargılanıyor. 1 Mayıslar, grev, direniş eylemleri, gösteriler yargılanıyor. Kısacası, Türkiye işçi sınıfının en demokratik haklarını korumak için yürüttüğü eylemler yargılanıyor.

Ne var ki bu saldırılar yanıtsız kalmıyor. Uluslararası demokratik kamuoyunun tepkisi büyüyor. DİSK yargılamasının dünya kamuoyunda doğurduğu tepki cuntayı köşeye sıkıştırdı. İngiliz *Financial Times* gazetesinde çıkan bir yazıda, faşist cuntanın Dışişleri Bakanı İlter Türkmen'in bir açıklaması yayınlandı. Türkmen, yabancı basına, DİSK yöneticilerinin ölüm cezasına çarptırılmayacaklarını söylüyor!

Faşist cunta, güçlü tepki karşısında DİSK yöneticilerine ölüm cezası vermeyi kolay kolay yapamayacağını anlamıştır. Yaparsa, sonuçlarının ne olacağını çok iyi görüyor. Bu durumda DİSK'le dayanışma kampanyasının hedefi, "52 DİSK yöneticisinin hayatlarının kurtarılması" olamaz. Bu hedef alınarak yürütülecek savaş, sahte bir savaştır. Bu yolda kazanılacak zafer de sahte bir zafer olacaktır.

Cuntanın, zaten vermeye niyetli olduğu bir "ödün"ü, zafer diye göstermek için yola çıkmak sahtekarlıktır.

Menşeviklerin DİSK'le dayanışması

Menşevikler, DİSK davası başladığından bu yana yürüttükleri kampanyayı, DİSK yöneticilerine idam cezası verilmemesi ile sınırladılar. Uluslararası kuruluşlara da bu yönde çalışmayı hedef gösterdiler. Eğer cunta DİSK yöneticilerini idam etmezse, sonuca yapışıp, "demokratik" savaşımız başarıya ulaştı, DİSK yöneticilerini idam cezasından kurtardık diyecekler. Demokrasi savaşımını budayarak, hayali zaferlerin propagandasını yapmak oportünistlerimizin klasik özelliğidir.

Menşeviklerin DİSK'le dayanışma kampanyalarının özü de biçimi de oportünisttir. Bu kampanyadaki tutumları, demokratik savaşımda Türkiye işçi sınıfının gerisinden geldiklerini işçi sınıfını sosyalizme değil, "gerçekçi hedeflere" yöneltme çabası içinde olduklarını çok güzel gösterdi. Böylelikle onlar faşist cuntayı da açmazlara düşürmemiş oluyorlar. Cuntadan "olmayacak" şeyler istemiyorlar.

Anayasa konusundaki tutumları da aynı doğrultudadır. 1961 Anayasası'ndan yalnızca bir adım ilerde duruyorlar.

22.1.1982'de Menşeviklerin Sesi radyosu şöyle diyordu:

"Cuntacılar dünya kamuoyuna DİSK yöneticilerinin idamla yargılanmasını kabul ettirebilmek için açıkça DİSK davası savcısı S. Takkeci'nin görüşlerine dayanmak zorunda kalıyorlar. İşte en sakat yaklaşım da bu. Çünkü adı sanı 12 Mart dönemindeki uydurma davaların adamı olduğu besbelli olan silah kaçakçılarıyla sıkı fıkı ilişkileri ayyuka çıkan Takkeci DİSK iddianamesiyle o kara ününe bir yenisini daha eklemiştir."

Yine o bilinen oportünizm: Bir yanda cunta, öte yanda Takkeci. Yine bu ikisi arasında oynamaya çalışan menşevik siyaset. Sanki DİSK yöneticilerini yargılayan cunta değil, "silah kaçakçısı" Takkeci'dir! Cuntaya da akıl öğretiyorlar. Böyle bir adamın görüşlerine dayanmanız sakat bir yanaşımdır diyorlar.

Menşevikler kime ne anlatmaya çalışıyorlar. Takkeci'yi o mahkemenin başına getiren, bırakalım onu, işçi sınıfı yöneticilerini sıkıyönetim mahkemelerine, hapislere dolduran kimdir? Demokratik haklara faşizmin ökçesiyle saldıran kimdir? Türkiye'nin kaderi üstüne yargıyı, faşizmi dayatarak ve uygulayarak veren kimdir? Takkeci mi, faşist cunta mı? Menşevikler hedef saptırarak yalnızca kendi açmazlarını sergilerler. Demokratik örgütlerin savaşımının da gerisine düşerek bu açmazlarını iyice belli ettiler. TÖB-DER yöneticileri basına yaptıkları açıklamada cuntayı faşist bir diktatörlük olarak nitelediler. (Bakınız, *İşçinin Sesi,* s.183) DİSK içinden sendikacılar cuntayı korkusuzca faşist ilan ettiler.

Yine aynı radyo yayınında "demokratik örgüt temsilcileri *komünistlikle suçlanarak* idam cezası çıkartılıyor" (abç) deniyor. Cuntaya bu örgütlerin komünistlikle ilgisi olmadığını göstermek için dillerinde tüy bitti.

Yani cunta komünist olmayanları komünist diye yargıladığı için suçlanıyor! Bu nasıl anlayıştır? Cunta komünistleri komünist diye yargılayınca haklı mı olacak? Yoksa menşevikler o zaman da "bunlar da komünist değildir, onun için yargılanmaları haksızdır" diye mi propaganda yapacaklar? Hem komünistlikle suçlanmak ne demek oluyor? Komünistlik suç değil onurdur!

Şurası açık ki, demokratik örgütlere komünist yakıştırması cuntanın işlerini kolaylaştıran bir örtüdür. Ama asıl yargılama, bu örgütlerin yürütmüş oldukları demokratik savaşıma karşıdır. Cunta menşevik tipi komünistlerden değil, asıl bu savaşımdan korktuğu için saldırıyor. Çünkü onlar şunu çok iyi görüyorlar ki, tutarlı ve kararlı bir demokrasi savaşımı sosyalizmi ister. Böyle bir savaşım devrime götürür.

Demokratik savaşımın en tutarlı ve kararlı sözcüsü olan işçi sınıfı için, yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada barışı ve demokratik gelişmeyi güçlendirmenin tek koşulu, faşizmi devrimle yıkma gerekliliğini yığınlara benimsetmektir. Türkiye işçi sınıfı, demokratik savaşımını sendika liderlerinin idam edilmemesi ile sınırlamıyor. Onun savaşımı, sendika liderlerinin kişiliklerinde Türkiye işçi sınıfının *yargılanmasının suç olduğunu* göstermektir. Dünya kamuoyunun tepkisi bu suça yönlendirilmelidir. Çünkü ancak böyle *kırpılmamış* bir demokratik savaşım cuntaya ekmek kapısı bırakmayacaktır. Faşist cuntayı suçlu sandalyesinde yargılayacak, liberal burjuvazinin ya da İ. Bilen'in kırpılmış demokrasisi değil, işçi sınıfının devrimi olacaktır.

Dev-Yol ve Atatürkçülük

İlyas Ateşçioğlu

Bugün Atatürkçülüğün 'en radikal'' kesiminin sözcüleri Uğur Mumcular, Oktay Ekşilerdir. Dev-Yol, bunlarla bağlaşıklığı mı savunuyor?

Yığınlar, yaşam koşullarının olağanüstü zorlaştığı ülkemizde, faşist cuntayı Atatürkçülükten, Atatürkçülüğü faşist cuntadan bağımsız düşünmenin mümkün olmadığını, yaşamın içinde, her geçen gün daha iyi kavrıyorlar. Cuntanın zindanlarındaki devrimciler ise baskılara, *Atatürkçülük eğitimlerine* karşı açıkça direniyorlar.

TKP II. Leninciler Konferansı hem faşist bir ideoloji olma yönünde yeni bir ivme kazanan Atatürkçülüğü deşifre etti, hem de önümüze Kemalizmin yığınlar üzerindeki etkisini kırma görevini koydu.

Devrimci hareketimizin önde gelen akımlarından Dev-Yol ise bu görevlerin tam bilincinde davranmıyor.

Dev-Yol'cular Mahir Çayan'ın yazdıkları dışında, faşist cuntanın iktidara el koymasından sonra bile yazılı birşey söylememelerine rağmen, cuntanın Atatürkçülüğü çarpıtmasından, Atatürkçülüğün geliştirilmemesinden yakınabiliyorlar. (Viyana'da yapılan Mahir'i anma toplantısı)

Atatürkçülüğün geliştirilmemesinden yakınmayı bir yana bırakalım, onun karşısında susmak bile, burjuva ideolojisine beyaz bayrağı çekmekten başka birşey değildir. Oysa "burjuva ideolojisine karşı sürekli ve tutarlı savaş devrimin önkoşuludur". (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları, 1981*)

Mahir ve Kemalciler

Mahir Çayan kendi deyimiyle "Gazi" Mustafa Kemal'in hayranıdır. *İşçinin Sesi*'nde belirtildiği gibi "Kemalizmi tanımlarken gerçekte Kemalizmi değil, kendini tanımlamaktadır".

"Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin *devrimci milliyetçilerinin* milli kurtuluş bayrağıdır. Kemalizmin özü, emperyalizme karşı tavır alıştır. Kemalizmi bir burjuva ideolojisi veya bütün küçük burjuvazinin veyahut asker-sivil bütün aydın zümrenin ideolojisi saymak kesin yanlıştır.

"Kemalizm küçük burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist tavır alışıdır. Bu yüzden, Kemalizm soldur, milli kurtuluşçuluktur. Kemalizm, devrimci milliyetçilerin emperyalizme karşı aldıkları radikal tutumdur.

"Ülkede kendi solunda, emperyalizme karşı hiçbir devrimci, ulusal radikal sınıf hareketi olmadığı, dünyada, bugünkü gibi, milli kurtuluş savaşlarının destekleyicisi bir dünya sosyalist blokunun olmadığı bir evrede emperyalizme karşı, dünyada ilk muzaffer olmuş bir halk savaşını veren radikal milliyetçiler, bu bakımdan, ülkemizin — kökeni Osmanlı alt bürokrasisinin ilericiliğine dayanan — bir orjinalitedir. Kemalistler için ülkemizdeki asker-sivil-aydın zümrenin Jakobenleri diyebiliriz." (Mahir Çayan, *Bütün Yazılar*, s.351, Evren Yayınları)

Ayrıntıları ve yüceltmeleri bir yana bırakırsak, M. Çayan'ın söylediklerini üç başlıkta toplayabiliriz.

1. Kemalizm, burjuvazinin ya da küçük burjuvazinin dünya görüşü değildir. 2. Kemalizm, küçük burjuvazinin en sol kesiminin dünya görüşüdür. 3. Kemalizm, anti-emperyalizmdir. Soldur. Devrimcidir.

Lenin, "Türkiye'deki tepedeki adamlar bizi müttefiklere satmaya hazır Kadetler, Oktobristler, milliyetçilerdir" diyor. Kadetlerin liberaller olduğunu biliyoruz. Oktobristler ise 1905 yılında Çar yanlısı karşı-devrimcilerin kurdukları partidir. Yani, Lenin'e göre Kemalciler, hem liberal, hem karşı-devrimci, hem de milliyetçidirler. Yani ulusçuluğun dışında, Çayan'ın saydığı hiçbir özelliği taşımıyorlar.

Komintern de Kemalcilere karşı şu uyarıyı yapıyordu:

"*Bazı efendiler ve beyler* kendilerini yabancı emperyalistlere sattılar, *ötekiler ise* sizi silahlanmaya çağırdılar ve sizi yabancı işgalcilere karşı savaşmak için örgütlüyorlar. ... Eğer yabancı kapitalistler efendilerinize daha iyi koşullarda barış önerirlerse, liderleriniz yabancıların yardımıyla sizi yine zincire vuracaklardır. Tıpkı büyük toprak ağaları ve eski memurların, yabancı orduların egemen oldukları yerlerde yaptıkları gibi." (Bak, *İşçinin Sesi*, Çek-Al, sayı:162-163)

Komintern'in Kasım 1922'deki 4. Kongresi'nde Türkiye emekçilerine yayınladığı çağrıda ise şöyle deniyor:

"Ankara'daki ulusçu hükümet Türkiye büyük burjuvazisi yararına bir-iki ödün karşılığında emperyalistlerle uzlaşmaya hazırdır. Bu yeni siyasetini Komünist Partisi'ni dağıtarak, tüm örgütlerini bastırarak, toplu tutuklamalara ve hapisteki yoldaşlarımıza karşı hunharca uygulamalara girişerek son olarak da İstanbul'daki Türk İşçi Sendikası'nı (Amele Teali Cemiyeti) kapatarak uygulamaya koydu." (*İşçinin Sesi*, Çek-Al, sayı:162-163)

Lenin ve onun önderliğindeki Komintern'in başından beri kimliğini belirlediği Kemalcilik, Çayan'ın dediği gibi "küçük burjuvazinin, milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışı" değildir.

Komünistlerin tutumu

"Burjuva ideolojisi, bir ülkenin tarihsel gelişimi içinde somut kimliğe bürünür. Türk burjuvazisi için bu kimlik, Kemalcilik - Atatürkçülük olmuştur. 60 yıldır devletin resmi ideolojisi olan Atatürkçülük bugün faşist cuntayla birlikte gericiliğin yığınlar üzerindeki güçlü ve inatçı ideolojik etkisini oluşturmaktadır.

"Türk burjuvazisinin egemen ideolojisi olan Atatürkçülüğün biçimlenişinde rol oynamış başlıca etkenler ve bunların sonuçları şöylece özetlenebilir: Sömürgeci bir burjuvazinin görüşlerini yansıttığından yayılmacıdır. Yarı-sömürgeleşen ve çökmekte olan bir ülkenin burjuvazisini yansıttığından statükocudur. Ağırlığıyla Prusya-tipi kapitalistleşmeyle oluşan bir sınıfı yansıttığından hiçbir zaman demokratik olmamıştır. Tarih sahnesine yaşlı doğmuş bir sınıfı yansıttığından karşı-devrimcidir."

TKP II. Leninciler Konferansı Kemalcilik-Atatürkçülük ideolojisini işte böyle tanımlamıştır. Mahir Çayan'ın Atatürkçülüğü değerlendirişi ise bugün Dev-Yol'u, "cephe"yi Atatürkçülerle birlikte kurma çabasına yöneltiyor.

"Bu sorunun (Kemalizmin—İ.S.) bu şekilde tespit edilmesi ... *ittifaklar politikası* açısından çok önemlidir. Küçük burjuva aydın çevrelerde asgari müşterek içinde olacaklarımız kimlerdir? Bu sorunun cevabı Kemalizmin doğru tanımlanmasında yatmaktadır." (...)

"Bizim öncü savaşındaki, küçük burjuva, aydın çevrelerde asgari müşterek içinde olabileceğimiz 'hem dostluk hem mücadele' ilkesini uygulayacağımız, müttefik sayacağımız kesim, bu Kemalist kanattır. Öncü savaş aşamasında olan THKP-C'nin küçük burjuva aydın çevrelerdeki müttefiki, ancak Kemalistler olabilir. Onlarla olan ilişkide sağ kanadın oligarşinin kesin müttefiki olduğunu, her zaman devrimci saflara, tarihi bir hareket anında ihanet edebileceğini nedenleriyle birlikte anlatmalıyız." (Mahir Çayan, *Bütün Yazılar*, s.351-352)

Bugün Atatürkçülüğün "en radikal" kesiminin sözcüleri Uğur Mumcular, Oktay Ekşilerdir. Dev-Yol bunlarla bağlaşıklığı mı savunuyor?

Atatürkçülüğe karşı bu yol, devrimci bir yol değildir. Atatürkçülük savunularak faşist cuntaya karşı devrimci tutum alınamaz.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkêren hemû welatan yekbın!

KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

Faşizme karşı gerçek demokrasi savaşı!

Yıl:8, Sayı:186-187
8 Şubat 1982

ÇEK-AL

SOSYALİZM VE DEMOKRASİ

R.Yürükoğlu

Bu yazımızda sosyalizm ile demokrasi arasındaki ilişkinin bazı temel yönlerini ele alacağız. Bu bir anlamda komünist partisinin demokrasi ile ilişkisi, bir anlamda proletarya diktatörlüğünün demokrasi ile ilişkisi olacaktır.

İşin özünde sosyalizm-demokrasi ilişkisi oldukça düz, yalın, kolay bir ilişkidir. Proletarya diktatörlüğü, çoğunluğun çıkarlarını savunan devlettir. Demokrasi, çoğunluğun yönetimi demek olan devlet biçimidir. Sosyalizm, çoğunluğun çıkarları ve yönetebilmesi için en başta üretim araçlarından özel mülkiyeti kaldırmak demektir. Proletarya diktatörlüğünün uzun dönemde tek geçerli biçimi ancak demokrasi olabilir. Tam ve tutarlı uygulanacaksa demokrasi proletarya diktatörlüğünü ve sosyalizmi gerektirir. Sosyalizmin yaşayabilmesi ve komünizme ilerleyebilmesi için proleter diktatörlüğü ve onun demokrasisi zorunludur. Dolayısıyla, demokrasi ile sosyalizm arasındaki ilişki teorik olarak bir sorun getirmemektedir.

Dünya işçi ve komünist hareketinin ilk örgütlü çıkış dönemlerinde sosyalizm ve demokrasi kavramlarını birleştirme yönünde yine bir sorun yoktu. İkisi birbirinin en doğal tamamlayıcı parçası olarak ele alınıyordu.

Bu rahat, kolay anlayışın altında o dönemi belirleyen ekonomik, toplumsal, tarihsel koşullar yatıyordu. O dönemde demokratik hedeflerle sosyalist hedefler, demokrasi kavgasıyla sosyalizm kavgası çok çarpıcı biçimde içiçe geçmişti. Avrupa, emperyalizm öncesini yaşıyordu. Burjuvazi iktidarı ele almış ve gericileşmişti. "Özgürlük-eşitlik-kardeşlik" belgisini çoktan unutmuştu. Bunun karşısında emperyalizme büyüyememişti, sorunları katıyla artmaktaydı.

Bu ortamda işçi hareketi bir yandan en genel demokratik haklar için, örneğin, sendika hakkı, eşit ve genel oy hakkı, seçimli hükümet, insan hakları için kavga verirken, öte yandan üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti için savaşıyordu. Avrupa burjuvazisi olanaksızlıkları nedeniyle bu demokratik istemlere karşı durdukça işçi sınıfının bilincinde demokrasi ve sosyalizm iyice bütünleniyordu.

İşçi hareketinin ilk ortaya çıkış sıralarında, ya da teorik düzeyde değil, ama sonraki yaşamın çeşitliliği içinde baktığımız zaman, orada sorunlar vardır. Şimdi bu sorunlar nerelerde ve hangi nedenle ortaya çıkıyor, onu görelim.

1. Sorunlar hangi düzeyde ve neden çıkıyor?

Devletle demokrasi arasındaki ilişki, yani devletin özüyle onun işleyiş biçimi arasındaki ilişki somut durumlarda oldukça karmaşık biçimde belirir. Her *somut* devlet, özü değişmese de, içinde yer aldığı sınıflar dengesine, sınıf kavgasının derecesine, boyutlarına göre değişik oranlarda değişik toplumsal içerikler alır. Her *somut* demokrasi de aynı nedenlerle değişik anayasal biçimler, değişik örgütlenmeler, değişik hukuk çerçeveleriyle örülüdür. İki ülke de burjuva demokrasisidir, fakat yakından baktığınızda anayasal çerçevesi, hukuk sistemi birbirinden tamamıyla farklı olabilir. Bu nedenle, devlet-demokrasi-sosyalizm ilişkisi her *somut* ülke için sözünü ettiğimiz özgül koşulların karmaşasında kendine özgü biçimini alır. Böyle olduğu için, aynı özlü devlet çok farklı biçimlerde örgütlenebileceği için, teorik düzeyde bir sorun yaratmayan sosyalizm ve demokrasi ilişkisi, *somut* düzeye geldiğimiz zaman çok çeşitli pratik sorunlar yaratmaktadır.

Tüm özgül biçimlenmeler somut inceleme gerektirir. Buna gözü kesmeyenler için en kolay yol, *somut* bir ülkedeki somut biçimlenmeyi anlamaya çalışırken ortaya genel doğruları sürüp kendinden memnun olmaktır: "Burjuva demokrasisi burjuvazinin diktatörlüğüdür. Proletarya diktatörlüğü burjuvazinin en demokratik devletinden bin kat daha demokratiktir." Bitti! Böyle bir tutum soruna yanıt getirmez.

Dünya komünist hareketinde her soruyu böyle genel doğrularla yanıtlama alışkanlığı ne yazık ki dönem dönem oldukça yaygın olmuştur. Bu alışkanlığa sahip komünistlerin şu soruya ne yanıt vereceklerini duymak ilginç olurdu: Nasıl oluyor da sömürücü bir azınlığın diktatörlüğü olan burjuva demokrasisi genel seçimler yoluyla diktatörlüğünü sürdürebiliyor?

Bu soruya, beyin yıkama vb. gibi çeşitli yanıtlar veriliyor. Burjuva propagandasının, toplumun egemen ideolojisi olan burjuva ideolojisinin tuttuğu önemli yeri yadsıyacak değiliz. Ancak soruya asıl olarak bununla yanıt veremeyiz. Hele ki koca bir tarih boyunca insanlar bu aldatmacayı nasıl yutuyorlar? Yalnızca propaganda dersek onları koyun yerine koymuş oluruz. Bu soru, devlet denen koca mekanizmanın nasıl bir toplumsal tabana oturduğu ve nasıl işlediğine getirir bizi. Ve asıl olarak da, *"yönetici sınıf nasıl yönetir?"* sorusunu yanıtlayarak açıklanabilir. Biz, bu yazıda yanıtlamaya kalkışmayacağız çünkü konunun zorunlu bir parçası değildir.

Bu kısa girişten sonra, sosyalizm-demokrasi ilişkisinin tarih içinde nasıl bir gelişim izlediğine bakalım.

2. Sosyalizm-demokrasi ilişkisinin evrimi

Düşünme kolaylığı için bu ilişkinin tarihini birkaç döneme ayıracağım. Ancak bu dönemleri "örgüt emri" gibi anlamamak gerekir, başka çeşit bölümlemeler de yapılabilir.

Birinci aşama, Marks ve Engels'in de yaşadıkları, işçi hareketinin doğuş dönemidir. En basit demokratik haklar kavgasının verildiği dönemdir. Bu nedenle, daha sonra doğacak bir dizi sorun henüz doğmamıştır. Sosyalizm-demokrasi ilişkisi, herkesin gayet kolay anladığı bir ilişki durumundadır.

Böyle bir dönemde yaşamış olan Marks ve Engels, asıl olarak bilimsel sosyalizmi kurma, bilim olarak ortaya

çıkarma görevini üstlendiler. İnsan ömrü 50-60 yıldan fazla değil, önlerine koydukları görevler de dev gibi görevlerdi. Bu nedenlerle Marks ve Engels devlet, demokrasi, sosyalist demokrasi konusunda kapsamlı bir çerçeveden çok, sorunun özüyle ilgilendiler. Fakat bu sorunların özüyle ilgilenebilmiş olmaları bile bugün yolumuzu aydınlatan ışıktır. *Kapital*'e devlet üzerine bir dördüncü bölüm koymayı düşünmüş olmaları da eksik kalan yönü gördüklerini ama ömürlerinin yetmediğini gösteriyor.

İkinci aşama, Avrupa kapitalizminin emperyalizme büyüdüğü aşamadır. Marks-Engels sonrası bu dönemde hem işçi sınıfının savaşımı sonucunda, hem emperyalistleşmenin sağladığı olanaklarla Avrupa'da demokratik uygulamalar belli ölçüde genişledi. Bu genişleyen demokratik haklar üzerinde işçi hareketinde belli başlı iki eğilim belirdi. Birincisi, II. Enternasyonal partilerinin temsil ettiği eğilimdir. Bunların demokrasiye bağlılığı giderek varolan düzene bağlılığa dönüştü ve sosyalizmin önüne fren oldu.

İkinci eğilimi temsil eden Lenin ve Bolşevikler, devlet, demokrasi ve proletarya diktatörlüğü kavramlarını yeniden Marks'a uygun, daha doğrusu bilime uygun, yaşama uygun bir biçimde yerine oturttular.

Lenin de bu sorunla asıl olarak siyasal kavganın içinde, onun gerektirdiği kadarıyla ilgilenmek durumundaydı. Yaşamının sonunda *Devlet ve Devrim*'i yeniden ve genişleterek yazmayı istedi ve kitabın planı üzerinde de çalıştı ama yine ölüm bu görevin yerine getirilmesine engel oldu.

Yaşamlarının son yıllarında Marks ve Lenin'in devlet konusunu kapsamlı ele almak istemeleri, bunun gerekliliğine işaret etmeleri daha sonra yaşayacak Marksist düşünürlere üstlenilmesi gereken görevi gösteriyordu: Marksizmin devlet teorisini işleyip geliştirmek. Bugüne dek bu görev Marksizme yaraşır biçimde yerine getirilmedi. Devlet konusunda herşey söylenmiş gibi davranıldı. Komünist harekette bu konuda sık sık rastlanan genelciliği, klişeciliği besleyen en önemli unsur bu tutum oldu.

Üçüncü aşama, Komintern partileri dönemi diyebileceğimiz, bir önceki dönemde başlayan demokrasi ve sosyalizm arasındaki açıklığın büyüdüğü bir aşamadır. Bu dönem, Lenin'in ölümünden, faşizmin yükselişine kadarki dönemi kapsar. Batı'da demokratik kazanımlarda, yükselen işçi devrimi karşısında gerileme ortaya çıkmaya başlıyor. Fakat artık bir de sosyalist devlet vardır ve bu sosyalist devlette giderek otoriter bir yapı kurulmaktadır.

Bu gelişmeler karşısında Komintern yanlış bir tutuma kayıyor. Bir yanda demokrasi konusunda iyice genel doğrularla yetiniyor: "Burjuva demokrasisi aldatmacadır." Öte yanda Sovyetler Birliği'nde giderek otoriterleşen sistemin özürcü savunusunu yapıyor. O zor koşullar altında Sovyetler Birliği'nin durumu aslında anormal bir durum değildi, dünya işçilerine güzelce açıklanabilirdi. Komintern'in, Sovyetler Birliği'nde demokrasinin kısılmasının zorunlu yönlerini ve o gün ve ertesi gün düzeltilmesi gereken uygulamaları göstermeyişinin, her yapılanı onaylayışının, Sovyetler Birliği'ndeki sistemin yerleşmesinde ve donuklaşmasında önemli payı olmuştur.

Komintern'in genelci ve klişeci tutumu nedeniyle, sosyalizmle demokrasi arasında iyice açılan ayrımı kimse ele alıp düşünme yönüne gitmedi. "Burjuva demokrasisi uydurmadır, proletarya diktatörlüğü çok iyidir." Ama bu yetmiyor. Açılan arayı insanlar görüyorlar. Böyle olunca ciddi sorunlar çıkıyor ve komünist partilerinin bunlarla yeterince boğuşamamaları gelişememelerinin altında yatan en önemli nedenlerden biri oluyor. (Tabii çeşitli başka etkenler de var, ama öteki gelişmeleri bir anlamda dondurup yalnızca bu açıdan anlatmaya çalışıyorum.) İşçi sınıfının partileri olarak gerçek bir güç olamıyorlar. Eski sosyal demokrat işçi partileri, işçi sınıfını toparlayan partiler olmaya devam ediyor. Bu tarihin gerçeğidir, hiç değiştiremeyiz.

Dördüncü aşama, büyük bir belanın içinden güzel bir şeyin çıkma şansına sahip olduğu faşizm dönemidir. Yaşam, sosyalizmle demokrasi arasında açılan arayı bu dönemde kendisi kapattı. Demokratik görevler birdenbire herşeyi o denli kapsadı ki, aynen Marks'ın dönemindeki gibi, komünist partileri en temel haklar için savaşmaya başladı. Dolayısıyla işçi sınıfının bilincinde sosyalizmle demokrasi yeniden yakınlaşmaya başladı.

Bunu yaşam sağladı ama komünist partileri buna amatörce uydu. Kısa bir süre öncesine dek "burjuva demokrasisi aldatmadır" derken, birdenbire faşizme karşı burjuva demokrasisini savunmaya başladı. Komintern büyük bir alabora geçirdi. Dur, ne oluyor demeye kalmadan iyice hat kaydı. Yapılması gereken tabii ki demokratik savaşım yürütmekti, ama demokrasiyi savunmak ayrı, burjuva demokrasisini savunmak ayrı bir konudur.

Komintern, burjuva demokrasisini savunmak gerekir diye sağ bir yanlış yaptı ama bunun nesnel sonucu sosyalizmle demokrasi arasında açılan uçurumu kapamaya yardımcı oldu. Sonuç olarak, bu dönemde partilerin izledikleri somut yanlışlar bir yana, özel koşullara sahip birkaç komünist partisi de bir yana, komünist partileri ilk kez gerçek yığınsal partiler oldular. Bu da *işçi sınıfının kalbini kazanmada demokrasi savaşının önemini* tarihsel olarak vurgulayan, altı çizilecek bir noktadır. Buraya dek anlattıklarımızın tümü, her aşamanın özelliği bu sonucu getiriyor, ama bu aşama çok çıplak olarak gözler önüne seriyor.

Beşinci aşama, soğuk savaş dönemidir. Bu dönem hem demokrasi, hem sosyalizm için çok kötü bir dönem oldu. Doğudaki sosyalist ülkeler işçi sınıfıyla batıdaki işçi sınıfı arasında duvar örüldü.

Soğuk savaş sosyalist sistemi geri devşirme stratejisi izlediği, sosyalist sisteme şiddetle saldırdığı için sosyalist sistem savunmaya geçti. Savunmaya geçmesi, devletlerin kendilerini konsolide etmeleri, sert önlemlerin hergün birbirini izlemesi demektir. Bu çok nesnel, çok haklı bir nedenden ortaya çıkıyordu, ama yine bir başka nesnel sonucu, Doğu Avrupa ülkelerinin demokratikleşmesinin önünü kesmesi oldu. Böyle bir ortamda demokratiklik sürecinin gelişmesi olanaksızdı.

Batıda da komünist partileri soğuk savaş döneminde büyük güç yitirdiler. Bunun önemli bir nedeni burjuvazi için önemli bir sömürü konusu olan demokrasi ve sosyalizm arasındaki *günlük çelişkiler* konusunda tutarlı bir yanıta sahip olmamalarıydı. Çeşitli tarihsel faktörlerle birlikte ekonomik olarak daha güçlü durumda olan dünya burjuvazisi, dünya işçi sınıfına dönüp "bu ne biçim şey" diyerek sosyalizmle demokrasi arasında çeşitli nedenlerle ortaya çıkmış ayrımın içine bıçağı sokup iyice çevirmeye başladı. Komünist partileri bunun karşısında tutarlı bir tez geliştiremedi.

Öte yandan, tüm olumsuzlukları yanında, o dönemin şöyle bir nesnel gerçeği de vardı: Dünya sosyalist sistemi ortaya çıkmıştı. Sovyetler Birliği'nin yanında dev gibi bir Çin duruyordu. Araları daha açılmamıştı. Bu iki gücün emperyalizme karşı birlikte oluşları ve sosyalist ülkelerin tüm güçlüklere ve ablukaya karşın görülmemiş üretim artışlarına ulaşabilmesi, soğuk savaş dönemini zorunlu olarak kapattı. Soğuk savaşın, emperyalistleri varmak istedikleri noktaya vardıramadığını herkes görmeye başladı. Sosyalizmi Moskova'ya itme, oradan da kaldırma hedefinin gerçekleşemeyeceği ortaya çıktı. Bu koşullar altında soğuk savaş dönemi yavaş yavaş eridi, kalktı.

Altıncı aşama, soğuk savaş sonrası bugünkü dönemdir. Bu dönemin en büyük gerçeği bilimsel teknolojik devrimdir. Bilimsel teknolojik devrim sayesinde, ihtiyar dünyanın emperyalizmi yeni olanaklara kavuştu. Bu olanaklar

temelinde ve işçi sınıfının savaşımı ve bilimsel teknolojik devrimin zorlamasıyla Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde demokrasi uygulaması genişledi, sosyalist ülkelerde ise en başta kendi ekonomik zorunlulukları nedeniyle donuk bir yapı ortaya çıktı.

3. Günümüzde sosyalizm-demokrasi ilişkisi

Günümüz, işçi hareketi tarihinde ilk kez sosyalizm-demokrasi ilişkisinin gerçekten tartışılmaya başlandığı dönemdir. İlk kez ciddi bir tartışma başladı. Bunun, çeşitli nedenlerin birleşmesiyle ortaya çıkan nedeni şudur: Batı'da demokrasi uygulamasında genişleme var, sosyalist ülkelerde demokrasi uygulamasında sosyalizmin istediği oranda genişleme yok. Bu çelişki, dünyada komünistleri demokrasiye karşı göstermede, doğu-batı işçi sınıflarının arasını açmada, işçi sınıfının dünya çapındaki birliğini bozmada en önemli ideolojik silah olarak kullanılıyor.

Bunun sonucunda Avrupa komünist partileri öyle bir noktaya geldiler ki, demokrasiyle sosyalizm ilişkisini ele alıp çözmezlerse değil gelişmeleri, *yaşamaları* tehlikeye girmiştir. *Avrupa'da komünizm tehlikeye girmiştir.* Kimsenin reddedemeyeceği biçimde var olan çelişkiyi açıklayamazlarsa, gelişmiş kapitalist ülkelerde komünizmin yaşama şansı yoktur. Bu o denli güçlü bir ideolojik silahtır.

Bu nedenle işçi sınıfı tarihinde ilk kez demokrasi-sosyalizm konusu Batı Avrupa'nın yüro-komünist partileri eliyle gündeme geldi. Bunu da söylemekten hiç gocunmayız. İtalyan, İspanyol, Fransız partileri eliyle dünya işçi sınıfı bu tartışmanın içine girmeye zorunlu tutuldu. Tarihsel olarak bu partilerin katkısı budur.

Ve ilk kez demokrasi-sosyalizm ilişkileri konusunda öne sürülen tezler, hem burjuvaziye, hem sosyalist ülkelere karşı söylenmeye başlandı. Sosyalist ülkelere de eleştiri getirilmeye başlandı.

Yüro-komünist partilerin dünya komünist hareketi tarihinde ilk kez bu denli yığınsal partiler olabilmelerinde demokrasi kavgasını göndeme getirmelerinin büyük payı vardır. Her aşamada demokratik savaşımın komünist partilerine büyük canlılık kazandırdığı tarihsel gelişmelere baktığımızda herhalde reddedilir bir gerçek değildir.

Gelişmenin şu yanını da unutmuyoruz: Yüro-komünist partiler kaş yapayım derken göz çıkartıyorlar. II. Enternasyonal partilerine benzediler. Bu yanlışı görelim, onunla da savaşalım. Ancak demokrasi tartışmasının getirdiği nesnel yararı unutmayalım. Lenin'in ölümünden bu yana ilk kez dünya komünist hareketinde "afarozsuz" bir tartışma yürüyor. Afaroz etmek isteyenler yok değil. Ama edilemiyor, güçler dengesi izin vermiyor.

Bizim görüşümüz, tarafların ikisinin de yanlış olduğudur. Fakat böyle bir tartışmanın yürümesi çok hayırlıdır. Batı'daki partilerin bir gerçeği iyi görmesi gerekir. Böyle tartışabiliyorlarsa, hem kendi içlerinde hem de toplumlarında demokratikleşmeyi şu ya da bu derecede sürdürebiliyorlarsa, bu çeşitli nedenlerin yanında başta dünya sosyalist sisteminin, Sovyetler Birliği'nin varlığına ve onun izlediği detant siyasetine bağlıdır. Sovyetler Birliği'nin kalktığı bir dünya bambaşka bir dünya olurdu. Tarih gerçekten kendine özgü garip yollardan ilerliyor! Sovyetler Birliği'nin sağladığı şemsiye altında Sovyetler Birliği'ni eleştiriyoruz. Batılı komünistler o şemsiyenin varlığını görmezlerse tarihsel bir nankörlük yapmış olurlar. Sovyetler Birliği dünya devrimci merkezidir. Burada Sovyetler Birliği'ne sevgi yine işin içine giriyor.

Dünya işçi ve komünist hareketinde bu konuda ilk kez böyle geniş bir tartışma oluyor. Herhangi bir konuda "yasak" kalktığı zaman aşırıya kaçmamak zordur. Mutlaka aşırılıklar olacaktır, ama mutlaka dengeye gelecektir. Aşırılıklardan kaçınan hareketler de çıkacaktır. Demokrasi ile sosyalizm arasındaki ilişkilerin ciddi olarak düşünülmeye başlandığı bu dönem komünizmin gelişmiş ülkeler işçilerinin kalbini kazanma şansını yakaladığı bir döneme açılabilir. Bu soru hipokrasiden, aldatmacalardan uzak çözülürse önümüze gerçek bir şans açılır.

4. Ne yapılmalıdır?

Marks'ın zamanında, bugün ve yarın, insan haklarını, en basitinden en yükseğine insan haklarını savunan komünistlerdir. Oysa bir bakıyoruz Saharof denen kişi kızını Amerika'ya evlendirmeye göndermek için açlık grevi yapıyor. Ne var, kız gidecekmiş, Amerika'da oturacakmış. Gitsin. Ne yaparsa yapsın. Koca Sovyetler Birliği bununla mı uğraşacak? Hayır diyor, gidemez. Ardından Batı'da bir iki ses yükselince bırakıveriyor. Bunun gibi binlerce örnek çıktığı zaman, büyük bir engel olur. Komünizmin işçilerin, emekçilerin kalbini kazanması için belki de en büyük engel buradadır. Bu engeli aşmadan, komünist partilerinin dünya çapında başarı kazanmasının şansı yoktur. Yüro-komünistler eliyle gelen ve çok saçma yerlere de götürülen kavga, sorunu çözmenin şansını yaratmıştır.

Bugünkü gelişme koşullarında, telekomünikasyonun, insanlar arasındaki ilişkilerin bugünkü düzeyinde, demokrasi bayrağını kaldırmak için yalnızca demokrasi diye bağırmak yetmez. Mutlaka anladığımız demokrasinin *olumlu programını* geliştirip ortaya koymak da gerekir. Artık yığınlar eskisi gibi değil. "Sen şimdi böyle diyorsun, ama gelince ne yapacaksın?" diyorlar. Gelince ne yapacağımızın programını mutlaka geliştirmemiz gerekiyor. Sosyalist ülkelerdeki demokrasi uygulamasını eleştirmek, "bizimki öyle olmayacak" demek. bir başlangıçtır. İlk adım böyle başlayacaktır. Ama bununla çok birşey çözülmez, çünkü bu bir *yadsımadır.*

Mutlaka proletarya diktatörlüğünün en uygun devlet biçimi olan aktif yığın demokrasisi konusunda ne anladığımızı ortaya koymalıyız. Bunu, açık yürekli bir biçimde, *"bu programın ilk anda ne derece uygulanabileceği devrim sırası ve sonrası koşullara bağlıdır"* diyerek yapmalıyız. İstediğimizi yapıp yapamayacağımız yalnızca bize değil, karşımızdakilere de bağlıdır. Bu programı başlangıçta uygulayıp, uygulayamayacağımız ya da ne denli uygulayabileceğimiz iktidara geliş süreci içinde gelişecek olaylara, geldikten sonraki ortama, sınıf kavgasının durumuna bakar. Belki getirdiğimiz programı hiç uygulayamayacağız, ama o zaman yığınların önüne çıkıp, bizim programımız buydu, biz bunu bugün uygulayamıyoruz demek zorunda kalacağız. Halka bu programı neden uygulayamadığımızı anlatmak ve onu inandırmak zorunda kalacağız. Bu bile *çok önemli* bir kazanımdır. Böylece en azından demokrasi ve toplumun liderliği anlayışımızda büyük bir adım atmış olacağız. Bu tutum kendi başına istediğimiz programa ulaşmada köşe taşıdır. Geriye kaymaması için arabanın tekerleğinin altına koyulmuş takozdur. Fazla geriye kayamazsın, çünkü programı yayınlamışsın. Evet ortamı yoktu, ama ortamı olduğu zaman sorarlar.

Sosyalist ülkelerde uygulanan demokrasiyi eleştirmek, sosyalizm-demokrasi ilişkisini somut işleyişler alanında geliştirmek için zorunludur, yararlıdır, üstelik *kolaydır.* Örneğin Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin 'dissident'lara yaptıkları doğru değildir. Psikiatri klinikleri vb., bunlar bırakın sosyalizme, insanlığa yakışmayan şeylerdir. Aklı başında adamı, "sen sosyalizmde yaşayıp böyle bir fikri savunabiliyorsan delisin" deyip tımarhaneye atmak. Tartışma ortamının olmaması, farklı görüşlere olanak tanınmaması, hatta seçimlerin anlamsızlığı, çok şey sayılabilir.

Sosyalist ülkelerdeki demokrasi uygulamasının sınırlılığını göstermek yararlıdır, zorunludur, kolaydır. Asıl *zor olan,* birincisi bu gelişmelerin nesnel temelini unutmamaktır. Evet çok hatalar var, Sovyetler Birliği'nde partinin hataları çok, ama bunların bir de nesnel temeli var. Sovyetler Birliği'nin nereden nereye geldiğini herkes biliyor. Bunları unutmamak gerekir. Zor olan birinci nokta, düşmanlığa kaymamaktır.

İkinci zor olan, kendi açımızdan sosyalizmle demokrasi ilişkisinin somut işleyişlerini ortaya koymak, bunu yaparken de bilimsel sosyalizmin devrimci özünü boşaltmamaktır. Yüro-komünistler bu ikisini de yapamıyorlar.

5. Özle biçim ilişkisi

Proletarya diktatörlüğü altında somut demokrasi programına geçmeden önce, bir noktayı daha kısaca görelim. O da biçimle öz arasındaki ilişkidir.

Diktatörlük devletin özüdür, demokrasi devletin biçimidir. Her devlet bir diktatörlüktür ama her diktatörlük demokrasi olmayabilir. Burjuva devletinin özü burjuva diktatörlüğüdür. Bu, demokrasi olarak da biçimlenebilir, çıplak diktatörlük olarak da biçimlenebilir. Proletarya devletinde de aynı şey geçerlidir. Proletarya devleti de özünde proleter diktatörlüğüdür ama demokrasi de, çıplak diktatörlük de olabilir. Polonya'daki devlet proletarya diktatörlüğüdür ama sıkıyönetimin ilan edildiği Polonya'da bugün demokrasi yoktur, çıplak diktatörlük vardır.

Yaşanan ortama, partinin izleyeceği hattın yanlışlıklarına vb. bağlı olarak özle biçimin arası derece derece açılabilir. Sosyalizmde bu açılma *bürokratik deformasyonu* anlatır.

Sosyalizm dönemi, devrimin yapılmasından komünizme uzanan bir devrimci dönüşüm dönemidir. Bu dönemin belirleyici özelliği sömürünün, üretim araçlarının özel mülkiyetinin ortadan kaldırılmış olması, fakat kafayla kol emeği arasındaki ayrımın kalkmamış oluşudur. Dolayısıyla devlet bürokrasisi hâlâ bir *uzmanlık* dalıdır. Böyle olduğu için sosyalizm dediğimiz bu devrimci dönüşüm döneminin önemli kavgası, hâlâ bir uzmanlık dalı olan, devleti yönetmenin halktan soyutlanması ya da soyutlanmaması, halkın iradesine bağlı kılınması ya da kılınmaması kavgasıdır. Komünizmin ilk aşaması denen dönemin önemli bir çelişkisi budur. Hâlâ bir yöneten kesim, bir bürokrasi kesimi var olmak zorundadır. Ama bu devlet işçi sınıfının devletidir. Sorun, o uzman kesimi, devleti işçi sınıfının çoğunluğun iradesine bağlı kılmak ya da kılmamak ve ne denli kılmaktır.

Öz olarak proletarya diktatörlüğü ile biçim olarak demokrasinin uygulanması arasında bu alanda bir açıklığın ortaya çıkması demek, devletin proletaryanın girişimi dışına çıkması demektir. Uzmanlık dalı olmaya devam eden devlet işleyişinin proletaryanın yeterince ağırlığını koymadığı bir biçimde yürümesi demektir. Proletarya diktatörlüğü özünde çoğunluğun çıkarlarını temsil eder, demokrasi de çoğunluğun yönetimidir. Çoğunluğun devlet işlerine aktif katılımı olmadığı zaman, devlet çoğunluğun elinden yukarıya doğru süzülmüş olur. Bunun adı *bürokratik deformasyondur.*

Bürokratik deformasyonu mantıksal sonucuna götürdüğümüz zaman, tarihin kendine özgü garip yollarından kapitalizme geri dönülür. Sosyalizmden kapitalizme geri dönülmez diye birşey yoktur. Komünizme dek kapitalizme geri dönülebilir. Üretim araçlarının toplumsal mülkiyet altında olması yeni bir kapitalist sınıfın ortaya çıkmasına engel olmaz.

Devlet işleyişinde proletarya denetiminin giderek azaldığı bir proletarya diktatörlüğü düşünelim. Devlet yönetmek hâlâ uzmanlık işi olduğundan işçilerden ayrı olarak varolan yönetici kesim iyice kopuyor. Bu kesim kağıt üstünde üretim araçlarının mülkiyetine sahip değildir. Yani *hukuksal* bir ilişki olarak mülkiyet hakkına sahip değildir, fakat *kullanım hakkı* fiilen onların elindedir. Bu koşullar altında yönetici kesim giderek kapitalist sınıfa dönüşebilir.

Tarihsel bir paralel kurarak Osmanlı toplumunu hatırlarsak, kağıt üstünde köylünün ya da tımarlı sipahinin toprakta mülkiyet hakkı yoktu, kullanım hakkına (zilyetlik) sahipti. Bu zilyetlik, yeniden üretim süreci içinde giderek mülkiyet hakkına yaklaştı ve sonunda mülkiyet hakkı olarak yasaya girdi.

Bürokratik deformasyonu mantıksal sonucuna götürürsek benzer bir gelişme sosyalizmde de olabilir. "Üretim araçlarının mülkiyetine kimse sahip değil, buradan sömürücü bir sınıf çıkmaz" gibi kaba sonuçlardan kaçınmak gerekir. İşçi sınıfından kopmuş, onu yöneten bir kesimin var olması demek, üretim araçlarının mülkiyeti hukuksal olarak nerede olursa olsun, zilliyetliğinin bir başka tarafa gitmiş olması demektir. Buradan kapitalist sınıf doğabilir.

Böyle bir şey olası olduğu için *yalnızca öze bakarak,* proletarya diktatörlüğü çoğunluğun çıkarlarını savunur diyerek, *biçimi arama gereği* duymadan "proletarya diktatörlüğü en demokratik burjuva devletinden bin kez daha demokratiktir" demek, yeterince doğru olmaz. Bu ikisini mutlaka *birlikte* düşünmek gerekir. Lenin proletarya diktatörlüğü en demokratik burjuva devletinden bin kere daha demokratiktir dediği her yerde bu ikisini birlikte düşünerek konuşmaktadır. O tarihlerde proleter devletinin iki alanda da burjuva devletinden daha demokratik olduğunu göstermektedir. Yalnızca özüyle sonuca varılmaz, çünkü çoğunluğun yönetimi yaşama geçmiyorsa, çoğunluğun çıkarlarını güden proletarya diktatörlüğünün özü zedeleniyor demektir. Bunu mantıksal sonucuna ulaştırdığımız zaman, proletarya diktatörlüğü kalmıyor demektir. Lenin bunu öğretiyor.

Biçimle özü düşünce kolaylığı açısından ayırırız, fakat çok da fazla ayıramayız. "Bu, proletarya diktatörlüğüdür, ne yaparsa zaten çoğunluğun çıkarınadır, çoğunluğun çıkarına olan da daha demokratiktir" mantığı ancak bir karikatür yaratır. Mutlaka demokratik işleyişler, demokratik biçime sahiplik gerekiyor. Mutlaka, devleti ortadan kaldırma aşaması gelmediği için kendi üstünde bir yönetici kesim tutmak zorunda olduğu bu tarihsel dönemde işçi sınıfının bu yönetim kadrosunu çepeçevre sarabilmesinin koşullarını yaratmak gerekiyor.

O zaman şöyle bir soru soralım: *Biçimin olmadığı yerde öz ne anlama gelir?* Demokratik işleyişlerin olmadığı yerde proletarya diktatörlüğü, ne anlama gelir? Çeşitli anlamlara gelebilir. Her somut durumda sınıf güçlerinin yarattığı dengeye bakmak gerekiyor. Bunun en alt sınırı çoğunluğun yararına çalışan, ama otoriter bir devlettir. En üst sınırı, "proletarya diktatörlüğü vardır" dediğimiz en üst sınırı, bürokratik deformasyondur. (Bunun ilerisine gittiğimiz zaman proletarya diktatörlüğü kalmamış demektir.) İkisi de proletarya diktatörlüğüdür, ikisi de özünde belli bir bürokratik deformasyonu anlatır. Ama birisi hâlâ halkın çıkarlarının sözcüsüdür ve gönüllü desteğini alabilmektedir.

Demokratik işleyişlerin olmadığı ama çoğunluğun yararına çalışan bir devlet, istenen birşey olmasa da yararlı olabilir, tarihsel olarak zorunlu olabilir. Örneğin Sovyetler Birliği'nin savaş komünizmi dönemi.

Özle biçim arasındaki ilişki bir yaklaşım olarak böyle bir özellik taşıyor. İkisini birbirinden *uzun süreli* koparmak olanaksızdır.

6. Sosyalist demokrasi anlayışımız

Demokrasi yalnızca oy verme vs. gibi anlaşılamaz. Hele sosyalizmde. *Demokrasi sürekli bir fikir oluşturma ve karar verme sürecidir.* Sürekli bir süreçtir. Altı yılda, beş yılda bir değil. Böyle olduğu için her alanda, her düzeyde *geniş tartışma olanağı* ister. Tartışma olmadan neye karar vereceksin? Bunsuz demokrasi en iyi biçimiyle olsa olsa burjuvazi-

nin en iyi demokrasisi olan rıza demokrasisi olur. Oysa sosyalizmin gereği yığın demokrasisidir. Aktif demokrasidir.

Bunları akılda tutarak proletarya demokrasisinin nasıl bir demokrasi olması gerekir? Devrimden sonra nasıl bir yapı kurmak istiyoruz?

Bunun programını burada somut olarak saptamaya olanak yoktur, ama mutlaka belirli bir çerçeve koyabiliriz. Zaten konmuş. Üstündeki külleri temizlemek, o mirası yeniden ortaya çıkarmak yeter.

Demokrasi programını dört alanda düşünebiliriz. Ayıracağım dört alan her devlette birbirinin içindedir. Sosyalizmde özellikle daha fazla içiçedir, çünkü üretim araçlarının devlet mülkiyetine geçmesiyle tarihte ilk kez emek alanıyla siyaset alanı tam olarak birbirine geçmiştir. Fakat düşünce kolaylığı olsun diye dört alana ayırabiliriz. 1. Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi. 2. Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi. (Ne denli ayrılmaz olduğu zaten adlarından belli.) 3. Ekonominin örgütlenişinde demokrasi. 4. Uluslararası ilişkilerin düzenlenişinde demokrasi.

6.1. Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi

Devlet aygıtının örgütlenişinde proletarya diktatörlüğünün kendi yapısına en uygun olan yığın demokrasisi için şunları sahip olması gerekir.

a. Lenin'in sözleriyle "merkezde proletarya diktatörlüğü, yörelerde özerklik". Bu, şu anlama gelir: Ülkenin her yanına söz geçirebilen yetkin merkezi otorite. Yerel organlarda, örneğin belediyelerde vb. ise geniş bir özerklik, ve bu özerkliği güvence altına alacak mali kaynak, personel, ekonomik olanak vs. Yoksa özerklik sözde kalır.

Böyle bir mekanizma kurulması bürokratizme karşı en güçlü savaşım araçlarından biridir. Çünkü en küçük bir konuda bile karar almak için yukarıya başvurmak zorunluluğu ortadan kalkar. Yerel organ kendi kararını verir, geneli ilgilendirir biçimde uygun gelmediği zaman merkezin o kararı değiştirme yetkisi vardır. Fakat bu yukarıdan aşağıya doğru birşeydir. Aşağıdan yukarı danışmayı kaldırınca bürokrasiyi önleyen en önemli önlemlerden birini almış olursun. Yığınların devlet çalışmasına, yönetime katılmasına kapıyı açan en büyük olanaklardan biri budur. Bu aynı zamanda proletarya diktatörlüğünün hedefi olan *ucuz, basit, çabuk devleti* sağlamanın yollarından biridir.

b. Tüm devlet görevlilerinin — yalnızca saylavların değil, tüm devlet görevlilerinin (yönetim, yargı, eğitim) — seçimle gelmeleri ve seçmenlerin bunları *her an* geri çağırma hakkına sahip olması. (İki yılda bir geri çağırma hakkı vb. değil, sürekli bir hak olarak.)

Paris Komünü'nün uyguladığı bu önlem, Lenin'in, Marks'ın proletarya diktatörlüğünün vazgeçilmez unsuru olarak saydıkları özelliklerden biridir. Gerçek demokrasinin de vazgeçilmez bir özelliğidir. Belli derecelerde ve rahat dönemlerde emperyalist ülkelerde de buna benzer şeyler uygulanıyor. Ancak hiçbir zaman yukarıda belirttiğimiz tamlık içinde uygulanamamıştır, uygulanamaz.

c. Yine Paris Komünü'nde uygulanan ve Lenin'in, Marks'ın ölçü olarak getirdikleri birşey: En yüksek devlet memurunun aylığı nitelikli bir işçinin aylığını geçemez. Hâlâ bir uzmanlık dalı olan devlet işlerini yapanların yaşam düzeylerinin işçiden kopmaması, devletin işçiden kopmamasının önemli koşullarından biridir. Ayrıca, "aylık" konusunu sözcük anlamı içinde de anlamamalıyız. Örneğin, Polonya'da radyo ve televizyonun başındaki kişinin devlet parasıyla satın aldığı bir uçağı, bir helikopteri, 4-5 milyon marklık bir yatı ve birkaç özel villası varmış! Paris Komünü'nün bu ilkesini tüm önlemleriyle birlikte düşünmeliyiz. (İlginç bir nokta: Partimizin menşevik programı, "en yüksek memurun aylığı, kalifiye işçinin aylığının iki katından fazla olamaz" demektedir. Nasıl bir çiftlik düşledikleri ortada.)

d. Yargı alanında iki değişiklik yapmak gerekiyor. Birincisi, mahkemelerde halk temsilcilerinin yer alması. Buna *jüri* deniyor. Jürinin görevi suçu ve suçluyu saptamak, yargıcın görevi cezayı kesmek. İkincisi, tüm yargıçların ve savcıların seçimle işbaşına gelmesi ve seçmenlerin her an geri çağırma hakkının olmasıdır. Bunun çeşitli ülkelerde uygulandığını ama savcılar için değil, yargıçlar için varolduğunu sanıyorum.

e. Ordu dağıtılıp yeni halk ordusu kurulduktan sonra, halktan soyutlanmasını, halkın dışında bir güç olmasını önleyecek bir dizi önlem almak gerekiyor. Bunları da komünist hareketin iktidarı almadan önce kaba hatlarıyla geliştirmesinde büyük yarar vardır. Elini bağlayacak somut "planlarla" değil ama teorik çerçevesiyle geliştirmezsek, devrimi yaptıktan sonra ordunun sosyalist toplumdaki konumunu düzenlemede büyük sorunlar doğabilir.

Silah üretimi ve dağıtımı kesinlikle proletaryanın bilgisi ve denetimi altında olmalıdır. Ordu cephaneliklerinin tümü işçi kollektiflerinin bekçiliğine devredilmelidir.

f. Toplumu ilgilendiren önemli konuların, çıkartılan önemli yasaların halk oylamasına (referanduma) sunulması.

g. Devlet işleyişinde açıklık ilkesi. Görüşülecek yasa tasarılarının yayınlanması. Yasama organı oturumlarının radyo, televizyon, gazete yoluyla halka açılması. Her düzeyde devlet organlarının mali hesaplarının halk tarafından ulaşılabilir olması.

6.2. Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi

a. *Çok partili sistemi kabul.* Neden? *Bir kez,* çeşitli sınıf ve katmanlar olduğundan. Çeşitli sınıf ve katmanlar varsa bunların komünist partisi içine sızarak, onun işçi sınıfı partisi olma özelliğini bozarak, bir takım organları ele geçirerek, niyet ne olursa olsun nesnel olarak yıkıcı bir biçimde istekleri ortaya koymaları yerine kendi çıkarlarını ayrı siyasal bir partide ortaya sürmeleri en uygunudur. Lenin, "demokrasi sınıf kavgasını ortadan kaldırmaz, tam tersine demokrasi sınıf kavgasını daha açık, daha geniş, daha kolay hale getirir" diyor. Sınıflar, katmanlar varsa, partilerini kursunlar, komünist partisine sızmasınlar. SBKP'nin yönetimine, hatta üye bileşimine baktığımız zaman çoğunluğu işçi sınıfı oluşturmuyor. Böyle olmasın. Çeşitli sınıf ve katmanlar var olduğu için çok partili sistemi kabul etmede büyük yarar vardır.

İkincisi, aynı sınıf içinde de mutlaka farklı yaklaşımlar olacaktır. Aynı sınıftanım diye bir başkasıyla aynı düşünmek zorunda değilim. Evet, her durumda doğru tektir. Ama o doğruyu herkes bulmayabilir. Farklı görüşler aynı parti içinde kalmayı engelleyecek denli derin bir ayrılığa gidebilir. Hepsi de sosyalizmi kurmak için olabilir. Örneğin, Fransız komünistleri komünizmi istemiyor mu? SBKP komünizmi istemiyor mu? Aynı parti içinde, iki programdan biri temelinde kalmalarına olanak yoktur. Fransız komünistleri Fransız değil de Sovyet olsalardı onlara o hak neden tanınmasın. O yol yanlıştır, ama öteki de yanlış olabilir.

Üçüncüsü, işçi sınıfının ve emekçi halkın çıkarlarını en tutarlı biçimde komünist partisinin savunduğunu bildiğimize göre başka partilerin varlığından neden korkacağız?

Daha da sayabiliriz. Hepsi çok partililiği kabul noktasına bağlanıyor. Çok partililiği kabul, sınıf savaşını daha açık, daha namuslu, daha geniş bir biçime sokar. Yığınları daha fazla bu savaşa katar. Ve komünist partisini deforme etme yönündeki köylü ve aydın etkisini kaldırır.

Sovyetler Birliği'ndeki tek parti sistemi sosyalizmin zorunlu bir özelliği *değildir.* Bunu kimse iddia etmiyor,

edemez. O sisteme koşulların dayatmasıyla varıldı. Oysa Lenin, ilkesel düzeyde çok partililiği kabul etmiştir. 1917-18 yılları arasında yazdığı çok yazı buna örnek gösterilebilir.

b. *Çok partililiğin doğal sonuçları:* Devletimizin anayasası şunları garanti altına almak zorundadır.

I) Komünist partisinin programını kabul etme gereği olmadan, parti kurabilme özgürlüğü. Sosyalist ülkelerde, komünist partisinin programını kabul zorunluluğu koşuluyor. Sonra da farklı partiler var deniyor. Öylesi, farklı parti değil, komünist partisinin transmisyon kayışı olur. Çok partililiği kabul ediyorsan, komünist partisinin programını kabul koşulu koyamazsın.

II) Dolayısıyla, proletarya devletinin *demokratik düzenine karşı çıkmayan* tüm partilere özgürlük. Başka partilerden korkacak neyimiz var. İşçilerin ve emekçilerin çıkarını en iyi komünizm savunur diyorsak ve bunları *sağlama* yoluna girmişsek, insanların yanlışın peşinden gideceğini düşünmek için onları çok hor görmek gerekir. Proletarya devletinin demokratik düzenine karşı çıkmadıkça isteyen istediğini kursun. Bunlar komünist partisinin halkın gönlünü kazanma zorunluluğunu canlı tutar. Bir tehdit varsa o parti hayallerle uğraşmaz, pisliklere dalıp gidemez. Sürekli olarak işçi sınıfının nabzını elinde tutmak, çoğunluğunu korumak zorundadır. Bu da onun halktan kopmasını önleyen en önemli birşey olacaktır.

III) Her partiye toplumda sağladığı destek oranında basında, televizyonda yer. Bunlarsız da parti kurma özgürlüğünün anlamı yoktur.

IV) Halkın iradesine tam saygı. Bu şu anlama gelir: Seçimler yapılacak. Farklı programları olan farklı partiler olacak. Seçimleri kaybettiğimizde gideceğiz. Başka türlüsü mantıksızdır. Temsilcisi olduğu sınıf devlete sahip olduğu, üretim araçlarını toplumsallaştırdığı, sömürüyü ortadan kaldırdığı, sürekli olarak ilerlediği halde, halkın çoğunluğunun desteğini kaybetmiş bir parti çok beceriksiz bir partidir. Böyle bir parti, İnönü'nün deyimiyle, çadır bile kuramaz. Öyleyse seçimi kaybedince çekilsin daha iyi. Başkacası hipokrasi (iki yüzlülük) olur. Halkın iradesine saygı zorunluktur. Devrime dek halkın gönlünü kazanmak için tüm çabanı harca, devrimi yaptıktan sonra halk ne isterse istesin yerinden oynama. Böyle şey olmaz. Lenin böyle öğretmiyor.

Çeşitli partilerin işçi-köylü ve asker sovyetlerinde temsil edildiği 1918 yılı başında bu *çok partili sovyet sisteminin* üstünlüğünü savunurken Lenin şöyle demektedir: "Emekçi halk partisinden hoşnut olmazsa başka delegeler seçebilir, *iktidarı bir başka partiye devredebilir* ve hükümeti devrimsiz değiştirebilir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.26, s.498) (abç)

c. *Seçim sistemi:* Seçim sistemi nasıl olmalıdır? Lenin'in "bu olmazsa demokrasi olmaz" dediği birşey var. Tek dereceli seçim. Lenin, "tek dereceli seçimle seçilmemiş komiteler demokratik komiteler değildir" diyor.

Eşit ve genel oy hakkı (mahpuslar dahil) ve parti sistemine dayalı nisbi temsil.

Seçim sisteminde mutlaka olması gereken bir başka şey de gizli oylama, açık sayımdır.

Seçim sisteminde *tüm* kişi ve örgütler mutlaka doğrudan aday gösterme hakkına sahip olmalıdır. Hatta, liste dışı insanlara oy verilebilmeli, herkes istediği adayı hiçbir şey demeden, hiçbir yerde de adı olmadan gidip kutuya atabilmelidir.

Seçim sisteminin mutlaka olması gereken bir başka yönü de geri çağırma hakkıdır. Seçimler dört yılda bir yapılıyorsa, iki yılda bir gözden geçirip, kimler iyi çalışmamışsa bunları geri çekme biçiminde değil, seçmen çoğunluğunun belli bir yüzdesi ne zaman geri çekmek isterse, o zaman geri çekme hakkına sahip olması gerekir.

d. Sivil *(civic)* toplumun (bunun tam karşılığı, "vatandaşa ait", "halka ait" demek) gelişmesi için somut özendiriciler. Örneğin, derneklere devletin mali yardım yapması, toplantı yeri, yayın olanağı sağlaması vs. vs.

e. Demokrasi sürekli bir karar alma demekse, toplumda her konuda serbest tartışmaya olanak tanımak, azınlık görüşlerin çoğunluk haline gelebilmesinin de olanaklarını yaratmak için, belli oranda destekçi bulmuş her görüşe devlet basımevlerinde görüşlerini basma ve yayma hakkı tanınmalıdır.

Diyelim birisi bir kitap yazdı. Beş yıllık planda yok. Belki kimsenin de hoşuna gitmeyecek. Ama adam geceleri uyumadı, yazdı. Şimdi bunu nerede bastırırsın? Hele "ters" görüşler taşıyorsa sosyalist ülkede hiçbir yerde bastıramaz. Böyle olursa herşey donuklaşır, hiçbir şey ilerleyemez. Kimsenin birşey yapmaya isteği kalmaz. O zaman, diyelim ki onbin kişi bu kitabın basılmasını uygun görüyorsa, kitap devlet basımevinde basılacak. O onbin kişinin kitabın içindeki görüşlerle uyuşması da gerekmez. Fikirleri benimsendiği için ya da yalnızca tartışılsın diye belli bir destek sağlayabilmiş her görüşe devlet basımevlerinde görüşlerini basma ve yayma hakkı sağlanmalıdır. Bunu Lenin söylüyor.

f. Toplumsal ve siyasal yaşamda, *açıklık* ilkesinin garanti altına alınması. Açıklık ilkesinin uygulanması bürokrasiyi dizginler. Bürokrasi daima karanlıklarda, kapı arkalarında iş görür. Açıklık, halkın sorumluluk üstlenmesinin, girişimini arttırmasının yolunu açar. Halk sorunları, dertleri bilmezse, bunların çözümü için seferber olmaz.

g. Kişi ve konut dokunulmazlığı, özel yaşamın özelliği güvence altına alınmalıdır.

h. Ölüm cezasının ve insan onuruyla bağdaşmayan tüm cezaların kaldırılması, işkencenin yasaklanması. (Psikiyatrik hastane cezası vs.) Lenin çok yerde söylüyor, "biz karşı-devrimciyi öldürürüz ama işkence etmeyiz". Üstelik çıplak diktatörlük dönemi için konuşuyor. Öyle bir dönem ki, beyazlar yakaladığı işçiyi kızıl yıldızından çiviyle çakıyor. Böyle bir dönemde Lenin "biz cezasını veririz ama işkence yapmayız" diyor. Bu çok önemli birşeydir. Biz ise zaten o çıplak diktatörlük dönemi dışında konuşuyoruz. Proletarya diktatörlüğünün demokrasisini konuşuyoruz. İdam, işkence, eziyet insanlık onuruna yakışmaz, yapanı küçültür.

Saharof, hidrojen bombasını yapmış, dünyanın en büyük bilim adamlarından biri. Bu insanı Gorki'ye sürmek olacak iş değil. Haydi oldu. Saharof sürgünde de çalışıyor. Yalan yanlış yazıyor, ne yazarsa yazsın. Gezmeye gidiyor karısıyla, dönünce bakıyor KGB tüm çalışmalarını götürmüş. Bunlar olur mu? Bunlar da işkencedir. Saharof yazsa ne olur, yazmasa ne olur? Bunlar komünist sistemi bozuyor. Bunların kaldırılması gerekiyor.

i. *Düşünce ve söz özgürlüğü:* Düşünce özgürlüğü deyince menşeviklerin demokratik dediği 1961 anayasasındaki gibi düşünmeyin. Düşündüğünü söyleyemedikten sonra bu nasıl bir düşünce özgürlüğüdür? Biz düşünce, söz ve toplanma özgürlüğünü birlikte savunuyoruz.

Bunlarla bağlı olarak kişisel ve kurumsal dinsel inanç ve ibadet özgürlüğünü savunuyoruz. Kişi olarak herhangi biri dine inanabilir ve ibadet edebilir. Kurum olarak din cemiyeti de kurar, kilise de kurar. Bu taktik bir gerekçeyle böyle değildir. Bunun altında derin bir felsefi neden yatıyor. Engels'in deyimiyle "ateizm zorunlu bir inanç maddesi yapılamaz". Kendisi inançsızlıktır.

Allaha inanmamayı bir yere yazmak, "inanmak gerekir" diye yazmak gibi birşey olur. Ancak komünist partisi dinlerle savaşacaktır. Burada menşeviklerden ayrılıyoruz. Hayır, komünistler yalnızca "kötü" din adamlarıyla değil, *dinle* de savaşmak zorundadırlar. Din halkın afyonudur. Ama şimdi komünist partisini konuşmuyoruz devleti konuşuyoruz. Devlet dine karşı bir kısıtlama getiremez.

j. Ülke içinde gezi ve yerleşme özgür-

lüğü ve yurt dışına gezi özgürlüğü.

k. Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı: Bu da toplumun demokratikleşmesi için zorunlu maddelerden biridir.

l. Herkese silah taşıma hakkı. Bu hakkın, halkın toplumdaki örgütlü silahlı güçlerle başedebilecek biçimde ve çağdaş teknoloji dikkate alınarak örgütlenmesi. Örneğin, *işçi kollektiflerinin* tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olması.

6.3. Ekonominin örgütlenişinde demokrasi

a. İşyeri demokrasisi: Tüm işyerlerinde işçilerin ve işçi kollektiflerinin yönetime ve denetime katılması. Tabii bu fikri günü geldiğinde geliştirmek gerekecek. Menejerleri kim seçecek? Mutlaka iki taraflı işleyişler koymak gerekiyor. Merkezin haklarını güvence altında tutmak, öte yanda menecerin altında çalışacak insanların iradesini genişletmek gerekiyor. İşyeri demokrasisi, sosyalizmin demokratikliğinin önemli kaynaklarından biridir. Fabrikada ya da işyerinde fiilen çalışanların alınan kararlar üzerinde denetimi yoksa, devlette de demokrasiden sözetmeye olanak yoktur.

b. Sendikaların, ekonominin örgütlenmesi ve denetimindeki yetki ve sorumluluklarının giderek artmasını güvence altına almak. Bunun da somut yollarının geliştirilmesi gerekecek. Sosyalizm komünizmin üst aşamasına uzanan sürekli bir devrimci *dönüşüm* dönemidir. Durağan bir aşama değil, daima akışkan bir süreçtir. Ekonominin gelişmesine göre üstyapısını bilinçli olarak değiştirmek zorunda olduğumuz, işçi sınıfının, çoğunluğun iradesini, sendikaların, yığın örgütlerinin, sivil toplumun yetkilerini her dakika geliştirmek zorunda olduğumuz bir aşamadır.

c. Toplu sözleşme, grev ve genel grev haklarının güvence altına alınması. Sosyalizmde işçi sınıfının kendi devletine karşı grev yapması ters bir durumdur. Ama böyle durumlar çıkabilir. Öyle dönemler ya da durumlar olabilir ki, grev proletarya diktatörlüğünü kurtarabilir. Yine öyle durumlar olabilir ki, Polonya'da olduğu gibi, zararlı sonuçlara gitmeye başlayabilir. Ne var ki, işçi sınıfının bu en doğal hakkını hiçbir zaman elinden alamayız.

d. Ekonominin durumu hakkında kapsamlı istatistiklerin yayınlanması.

6.4. Uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde demokrasi

a. Halkın egemenliğini, iradesini yok eden ya da sınırlayan tüm uluslararası antlaşmaların yırtılması, bu nitelikteki örgütlerden çıkılması.

b. Devrimden sonra, işçi sınıfının ve halkın yararına imzalanacak anlaşmaların, girilecek örgütlenmelerin halk oyuna sunularak bağlayıcılık kazanması ve belli aralarla yeniden halk oyuna sunulması. Dolayısıyla "gizli" anlaşmaların olmaması.

Bu hakkı verdiğin zaman halkın enternasyonalizmini de geliştirmek zorundasın. Halkı enternasyonalist bir ruhta eğitmiyorsan, herşeye dar ulusçu sınırlar içinde bakacaktır. "Bu anlaşma bana ne kazandırdı? İşte kerestemi aldı, bana ne verdi?" diye bakmaması için enternasyonalist anlayışını geliştirmek zorundasın.

7. Anlatılanların genel çerçevesi

Buraya dek değindiğimiz koşulların tümü yalnızca genel bir anlayışı belirlemek içindir. Çok daha somutlanabilir. Bu çerçeve, yasaların yasası *anayasa*dır, ve genel düzeyde ele alınmıştır. Çünkü, bugün bize, partimize adım attıracak nokta bu anayasanın temel çerçevesidir.

Devlet aygıtının örgütlenişine ilişkin önlemleri birlikte düşündüğümüz zaman, bunların hepsi bir yönü gösterir: Devlet aygıtının çeşitli alanları uzmanlık dalı olduğuna göre, başta burjuva aydınlarını kullanmak durumundayız. Sonra işçi sınıfından bunları yapabilecek insanları yetiştirip, onlara devredeceğiz. (Bugün Sovyetler Birliği'nde devlet kadrosu işçi ya da köylü kökenli aydınlardır.) İşçi ve köylünün içinden çıkan, dolayısıyla onların durumundan daha iyi anlayan bu yeni kesim artık aydınlar-bürokrasi denen, işçi ve köylünün *dışında* bir kesim oluştururlar. Dolayısıyla tüm önlemler devlet işleyişine işçi sınıfının ve çoğunluğun iradesini ne denli sızabilirse o denli sızdırmayı amaçlıyor. Tüm önlemler bürokrasiye karşı savaş, devletin halkın dışında bir güç olmasını önlemek için savaş anlamını taşıyor.

Siyasal sistemin örgütlenişinde sayılan birinci, ikinci ve üçüncü maddelerin altında sosyalizmde devlet-parti ilişkisini düzenleme çabası yatıyor. Bunlar özdeş şeyler değildir. Partiler devletin izleyeceği siyaseti belirler. Devlet kendisi uygular. Devlet katlarındaki partililer parti üyesi olarak bu işleyişi kolaylaştırır, çabuklaştırır, yaşama daha tam, daha etkin geçmesini sağlarlar.

Komünist partisinin sosyalist toplumdaki yönetici rolü de esas olarak bu anlama gelmektedir. Komünist partisi proletarya diktatörlüğü altında egemenliğin, iktidarın ruhudur. Proletarya diktatörlüğünün lider gücüdür ama devletin kendisi değildir, devlet değildir. Devletle parti özdeş değildir. Öte yanda, komünist partisi işçi sınıfının kendisi de değildir.

Toplumun demokratikleşmesi ve toplumun devleti giderek daha etkin denetleyebilmesi, giderek devlet görevlerinin daha geniş bölümünü üstlenebilmesi için de birtakım önlemler gereklidir. Siyasal sistemin örgütlenişi bölümünde üçüncü maddenin ardından gelen maddeler de asıl olarak bunu sağlamayı amaçlamaktadır.

Burada saydığımız ve aslında çok daha geliştirilebilecek demokratik hakların kendileri, günlük işleyişlerde aşılması gereken güçlükler yaratmaktadır. Bunun bilincindeyiz. Ama bunlar adım adım aşılacak güçlüklerdir. Ve Polonya'daki gibi büyük güçlüklerin gelmesini önleyecek en sağlam güvencelerdir. Birdenbire tüm sistemin alabora olmasını, herşeyin karşı dönmesini engelleyen en önemli güvenceler, bu kendi ellerimizle yaratacağımız küçük küçük engellerdir. Bu küçük engellere saygı duydukça o büyük, yıkıcı engelle karşılaşma olasılığı yokolacaktır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, proletarya diktatörlüğü kendine en uygun devlet biçimi olan aktif yığın demokrasisine ancak bu saydığımız koşullar sağlandığında sahip olabilir. Ve ancak böyle aktif yığın demokrasisine sahip olursa komünizmin üst aşamasına doğru ilerleyebilir. Çünkü devletin sınıf egemenliği sorunu, devletin yönetilmesi sorunuyla karıştırılmamalıdır. Lenin "...sınıfın yönetici sınıf durumuna gelmesi onun derhal yönetebilir duruma gelmesi anlamına gelmez" diyor. (Lenin, c.30, s.457) Komünizme devrimci dönüşüm aşamasının önemli bir çelişkisi budur. İşçi sınıfı yönetici sınıftır, fakat yönetmeye hazır değildir. Onun adına yönetmesi gereken birtakım insanları kabul etmek zorundadır. Bunları ne derece denetleyebildiği sorusunun yanıtı onun komünizme ne denli ilerleyeceğini belirleyecektir. Bunları ne derece avucunda tutabildiği de demokrasinin ne denli uygulandığıyla eş anlamlıdır.

"Demokrasi, proletarya diktatörlüğünün tam da varoluşunun koşuludur, onun yaşamının özüdür. Demokrasi, diktatörlük ilkesinin bürokrasi tarafından çarpıtılmasını önlemeye yarar ve devlet gücünün hiçbir zaman, işçi sınıfının ve onun bağlaşıkları olan emekçi halkın hem günlük hem de uzun erimli çıkarlarını bir an olsun gözden kaçırmamasını sağlar. Sosyalist demokrasi proletarya diktatörlüğünün karşısına dikilemez ve onun yerine geçmesi diye bir sorun yoktur." (Bela Biszku, "Sosyalist Kuruculuk Döneminde Devlet Gücünün Rolü", *Power, Liberty, Democracy*, Corvina Press, Budapest, Macaristan, 1978, İngilizce basım)

Bir daha demokrasi kavgasının önemi üzerine

Buraya dek çok kaba hatlarıyla, Türkiye'de işçi sınıfı devletinin getireceği demokrasiyi anlatmaya çalıştık. Bu söylenenler, proleter demokrasisinin en üst sınırı da değildir. O sınır, sistemin oturması ve gelişmesi oranında genişleyecektir.

Ne var ki, proleter demokrasisinin bu düzeyi bile *hiçbir* burjuva devletinin, en rahat döneminde verememiş ve *hiçbir zaman* veremeyecek olduğu bir düzeydir. Çünkü demokrasi gerçek olmaya, halkın iradesini süregen biçimde yansıtmaya yöneldikçe kapitalist sistemin temelini dinamitlemeye başlar. Bu nedenle, *çağımızda demokrasinin tek ve gerçek sahibi işçi sınıfıdır.*

Kapitalist ülkelerde üretim ilişkileri üretim güçlerinin gelişmesini engellemektedir. Bu ülkelerde üretim güçlerinin gelişebileceği sınır, sosyalizm altında *yapabileceğiyle* karşılaştırıldığında çok gerilerde kalır. Sosyalizmde gelişmenin sınırı yoktur. Üretimin toplumsallığı ile mülkiyetin özelliğinin uyuşmazlığı kapitalizmi patlatıp yokedecektir. Bilimsel-teknolojik devrim, kapitalizmin yetmezliğini iyice azdırmaktadır. Bugünkü bilimsel ve teknolojik gelişme ve üretimin toplumsallaşması düzeyinde, giderek daha demokratik bir ekonomik ve toplumsal işleyiş getirmeden *üretimi sürdürmek olanaksızlaşmaktadır.*

Buradan öldürücü bir çelişki doğmaktadır. Bir yanda, bilimsel-teknolojik gelişme temelinde ekonomik ve toplumsal yaşam giderek daha fazla demokratikleşmeyi zorunlu tutuyor. Öte yanda gerçek demokrasi kapitalizmde uygulanamaz. Bir yerden sonra kapitalizmi reddeder. Bu nedenle, kapitalist, özellikle ileri kapitalist ülkelerde demokrasi kavgası işçi sınıfının sosyalizm kavgasının can alıcı bir parçasıdır.

Bize gelince, söylemekten ne çekinelim, Türkiye toplumu geri kalmış, hoşgörüsü eksik, ödünsüz, barbar tarihinin baskısından kurtulamamış bir toplumdur. Belki belli bir süre çizmeye çalıştığım çerçeve uygulanamayacaktır, ya da ancak belli oranda uygulanabilecektir. Biz, proletarya diktatörlüğünün istediği demokrasi budur diyoruz. Ulaşmak istediğimiz budur. Programımızda bunlar yer alacaktır. Engel olunmuyorsa kuracağımız da budur.

Bunların Türkiye'de ne denli uygulanabileceği bugünden belli olmasa da bu, komünist hareketin bugüne dek çeşitli nedenlerle eksik bıraktığı bir yönü doldurmamıza engel değildir. Sosyalizmle demokrasiden ne anladığımızı ortaya koymaya engel değildir. Devrim sonrasını bir yana bırakalım, *devrimi yapmak istiyorsak* bunu koymak *zorundayız.* Dünya gelişmesi öyle bir noktaya geldi ki, sosyalizm ile demokrasi arasındaki çeşitli somut örneklerinde varolan ayrılıkları açıklamazsak, komünistlerin demokrasiyi gerçekten savunan tek güç olduğunu ortaya koymazsak, devrimi *biz* yapamayız. Bu sorun Avrupa'da daha şiddetlidir. Orada bunu çözemedikleri sürece komünizm tehlikededir. Ama Türkiye de Avrupa'nın çok dışında değildir. Üstelik gelişmesi Sovyetler'in o günkü gelişmesiyle kıyaslanamayacak denli ileri bir düzeydedir.

Türkiye'de gerçekten zorlu bir demokrasi kavgasına girmek zorundayız. Bizim kavgamız devrimi yapana kadarla sınırlı değildir. Asıl olarak devrimden sonra ne yapacağımızı söylememiz gerekiyor. Demokrasi ile sosyalizm arasında somut örneklerle belirmiş olan ayrımı temizlemeden Türkiye'de demokrasi sorununa gelemeyiz.

Demokrasinin sosyalizm için neden canalıcı öneme sahip olduğunu, demokrasinin sosyalizmin komünizme yürümesi için zorunlu koşul olduğunu kadrolarımıza kavratmak zorundayız. Bunu küçümsüyorsak komünist olamayız. Demokrasiyi küçümsemeyi bilincimizde kesinlikle yasaklamak gerekiyor ki, Türkiye'de demokrasi sorununu tartışırken dudak bükme olmasın. Sözcüğün tarihsel anlamını kavrayarak konuşalım. Bu bugün halkın gönlünü kazanmak için, yarın komünizme yürüyebilmek için gereklidir.

Saflarımızda demokrasiyi küçümseyen eğilimler az değildir. Hatta bir yoldaşın Türkiye'de demokrasi kavgası üzerine konuşurken şöyle birşey dediğini hatırlıyorum: "Evet bugün devrimci durum yok, işsiz kalmayalım, demokrasi kavgası verelim." Demokrasiye böyle küfürle yanaşmak, onu burjuvazinin cebine koymak olur.

Sosyalizmle demokrasi arasındaki *sahte ayrılık* yalnız o yoldaşın kafasında olan bir anlayış değildir. O yoldaş bunu sosyalizmi benimseyerek söylüyor. Milyonlarca insan ise demokrasiyi benimseyerek söylüyor. Sosyalizmde demokrasi yok, ben bunu istemiyorum diyor. Bunu temizlemek gerekiyor, yoksa komünistlerin öncülüğünde devrim yapmaya olanak yoktur.

Farklı partilere izin vermek gerekiyor, seçimlerde kim kazanırsa, iktidarı ona devretmek de gerekiyor. Bir yere dek halkın iradesini kabul edip, bir yerden sonrasını kabul etmemek iki yüzlülüktür. Bu iki yüzlülüğü yapıp yapmamak herkesin kendi sorunudur. Bizim bir siyasal hareket olarak böyle bir sorunumuz yoktur.

Halkın önüne doğru biçimde çeşitli platformları serip seç dediğinde, hem de burjuvazinin namussuzluklarından arınmış bir düzende yanlışı seçeceğini düşünüyorsan, bu felsefi olarak ters birşeydir. O zaman *onun adına* komünizmi kuracağını sanıyorsundur.

Biz şunu da söylüyoruz: Seçimleri kaybetmeyeceğiz. Kendi devletinde seçimleri kaybedecek partiye lanet olsun. Böyle bir partiyle hiçbir şey yapılamaz. Yalnızca çöküşü geciktirir, dünya işçilerine en kötü örnek olur.

Ayrıca, bu sorunu çeşitli konularda söylediklerimizi birleştirerek düşünmek gerekiyor. Komünizmin üst aşamasına geçildiği ana dek olan sosyalizm dedikleri aşamada sınıflar vardır. Sınıflar ve sınıf kavgası var ise ve sen demokratik olanakları sağlamıyorsan, sınıf kavgası *var olan* örgütler içinde geçecektir. Siyasal olarak varolan örgüt komünist partisidir. Sosyalizmi kuralım derken komünist partisini *dejenere* edebiliriz. Marksizm-Leninizme, tümüyle aykırı bir anlayışla, sözümona sosyalizmi kurtaracağız. "Halk anlamaz, halk geri, sömürücülere izin mi vereceğiz" gibi laflar arasında yaptığımız, komünist partisini dejenere etmek olur. Sınıflar varsa, sınıf kavgası varsa, bu mutlaka siyasal arenaya yansıyacaktır. Tek bir parti varsa ve o da komünist partisiyse, tüm farklı görüşler, sınıflar kavgası onun içine dalacaktır.

Işçi sınıfının birkaç tane partisi olamaz mı? Tabii ki olur. İşçi sınıfının gerçek partisi tektir, komünist partisidir, ama bu başka bir anlamdadır. *Komünist Manifesto,* işçi sınıfının çeşitli partilerini sayar. Ama işçi sınıfının tümünün uzun erimli çıkarlarını anlatan tek parti vardır, o da komünist partisidir der. Burjuva toplumunda da çeşitli partiler var. Sosyalizmdeki çatışmalar, o çeşit antagonist çatışmalar değil, ama mutlaka çıkar farkları da olacaktır. Aynı sınıfın içinde de olacaktır. Hele sosyalizm ilerledikçe, işçi sınıfı giderek toplumun öteki kesimlerini içine almaya başladıkça, mesleksel ayrımlar daha fazla önem kazanacaktır. Bunlara dayalı olabilir, olmayabilir, yalnızca ideolojik planda olabilir, farklı partiler olacaktır. Amerika'da ya da İngiltere'de bir burjuva partisi gidiyor, öteki geliyor diye burjuva diktatörlüğü yıkılıyor mu?

Bunları hayal sanmayalım. Bunları hayal sanmak, sosyalizmin bugünkü geri kalmışlığına teslim olmak demektir. Bu dünya neler görecek. En ileri demokrasiyi de sosyalizmi de görecek.

Biz demokrasiye samimi olarak inanalım, onu aşağılamayalım, onun sürekli geliştirilmek zorunda olan birşey olduğunu, komünistliğimizin ayrılmaz bir parçası olduğunu iyice içimize yerleştirelim. Yalnızca bu anlayış bile iktidara geldiğimiz zaman yapacağımız bir sürü şeyi belirler. Çünkü her zaman daha iyisini yapmak olanaklıdır.

"Kemalizm – sorular yanıtlar"a bir yanıt

Kemalizm burjuva ideolojisidir. Her burjuva ideolojisi de, sınıfsal bakış açısından bu çağda karşı-devrimcidir. Kemalizme karşı-devrimci bir ideoloji dediğimizde "yaman" bir devrimci değil, devrimci oluyoruz. Siz de demediğiniz için oportünist oluyorsunuz.

Tahsin Mert

TKP'li oportünistlerin merkezi yayın organı *Atılım*'da (Kasım 1981) "Kemalizm — Sorular — yanıtlar" başlıklı, Ali Saim imzalı bir yazı yayınlandı. Menşevikler bu yazıda Kemalizm sorununa yeni açınımlar getiriyorlar. Yazının girişi çok heybetli:

"Cunta kendi kendisine 'Atatürkçü' dedi ya küçük burjuva devrimcisi düşünmeye bile gerek görmeden, cuntanın sözlerini teori katına yükseltiveriyor. 'Burjuvazinin emperyalistleşme aşamasının ideolojisi' diye yeni bir Kemalizm tanımı yapıveriyor. Bu Kemalizmle faşizm arasında pek bir fark yok. *İşçinin Sesi* yazarına göre (Bak İ.S. 172-173, s.14) Türkiye'ye neredeyse emperyalist, cuntaya faşist, Kemalizme karşı-devrimci vb. dedin mi yaman bir devrimci oluyorsun." (*Atılım*, Kasım 1981)

Komünistler faşist cuntanın Atatürkçü olduğuna, *Atılım*'ın dediği gibi cuntanın kendisine Atatürkçü deyişinden varmıyorlar. Atatürkçülük, Türk burjuvazisinin resmi (egemen) ideolojisi olduğu için, cuntanın pratikte yaptıklarıyla uyum sağladığı için cunta Atatürk'e sarılıyor. Atatürkçü oluyor. Paşaların Atatürkçü olması rastlantı değildir. 1917-18 yıllarında, Anadolu'dan çıkamayan Türk burjuvazisi Osmanlıcılıktan, İslamcılıktan, Pan-Türkizmden sonra, Türkiye Türkçülüğünü zorunlu olarak benimsemek durumunda kaldı. İşte Atatürkçülük buradan filizlendi, boy attı. Bugün faşist cunta "atalarının" mirasına sahip çıkıyor. Bu, "Ata" ideolojisini devam ettiriyor.

Menşeviklerin artık alıştığımız bir yöntemi var. Lenincilere saldıracakları zaman, *İşçinin Sesi*'nden tüm bir bölüm aktarmak yerine, tırnak içinde kendi yorumlarını *İşçinin Sesi* görüşü diye yazıyorlar.

İşçinin Sesi, Kemalizmle faşizm arasında fark yok diyormuş. Bu yine *Atılım*'ın yalanlarından birisidir. Yukarda anlattığımız taktiğe bir örnektir. Kemalist ideoloji bugün faşist ideoloji değildir. Tarihsel süreç içinde faşist ideoloji olarak da ortaya çıkmadı. Faşist ideolojinin kendi başına sistemli evrensel bir ideoloji olmadığı düşünülürse, faşizme uygun birçok ögeyi barındıran Kemalist ideolojinin faşist bir ideoloji olarak gelişmesi olasılığı güçlüdür. *İşçinin Sesi*'nin Kemalizme karşı-devrimci dediğine gelince, bunu doğru yazmışsınız. Kemalizm burjuva ideolojisidir. Her burjuva ideolojisi de, sınıfsal bakış açısından bu çağda karşı-devrimcidir. Kemalizme karşı devrimci bir ideoloji dediğimizde, "yaman" bir devrimci değil, devrimci oluyoruz. Siz de demediğiniz için oportünist oluyorsunuz.

Kemalizmde farklı çizgiler

Yazar Kemalizm sorununu açmak için "biz somut soralım" diye devam ediyor:

"Evren ve ortakları Kemalist midir? Evet! Onların tırnaklarının dibinde Kemalizm kırıntıları duruyor. Buna ancak Kemalizmi saf, kutsal bir ideoloji saymaya yatkın kimseler şaşabilir. Kemalizmden anti-emperyalist görüşleri çıkarıp attın mı, geriye tam da cuntanın savunduğu türden gerici bir dünya görüşü kalır. Buna artık, Kemalizm deyip, dememek bizim değil, Kemalistlerin sorunudur.

"Ecevit ve CHP Kemalist midir? Evet! Bu gerçeği de CHP'ye neredeyse oportünist günahları olan bir işçi partisi gibi bakmaya yatkın kimseler şaşkınlıkla karşılayabilir. Ecevit ve arkadaşlarının yaptığı, Atatürk'ün eklektik görüşlerine bir de Avrupa sosyal demokrasisinden ödünç alınma kimi görüşleri eklemek olmuştur. Kemalizmin 'çağdaş' yorumudur bu.

"Örneğin İ. Selçuk gibi yazarlar, CHP'nin sol kanadındaki kimi guruplar Kemalist midir? Evet! Kemalizmi anti-emperyalist doğrultuda derinleştirdin mi ortaya tüm çelişkilerine karşın, tam da bu çevrelerin savunduğu türden ulusal devrimci, demokrat bir çizgi çıkar."

Nereden başlamalı? İlk başlarda burjuva Evren'le burjuva Kemal arasında bir bağlantı görmeyen ve cuntaya Atatürkçü denmesine karşı çıkan menşevikler, ürkek bir adım atarak Evren ve ortaklarında "Kemalizm kırıntıları" bulmaya başladılar. Bu onlar için bir ilerlemedir. Ama bu tür ilerlemeler onları içinden çıkamadıkları çelişkilere sürüklüyor ve attıkları adımı hemen geri çekiyorlar. Aynı yazıda, bir başka yerde şöyle diyor:

"Alın Evren'i. Onun 'Atatürkçülüğü', işbirlikçi burjuvazinin çıkarlarıyla Atatürkçülüğü uyumlaştırma çizgisidir. Bu yalnız bir demagoji de değildir. İçinde Kemalizmin etkinliğini sürdürdüğü orduya dayanma zorunluluğunun nesnel bir sonucudur. Atatürkçülük bayrağıyla orduya egemen olanlar, ordu sıralarından gelen Atatürkçü tepkilerin etkisini de duymazlıktan gelemezler. Bu durum cuntanın bir zayıflığıdır, çelişkili bir yol izlemesinin bir nedenidir." (*Atılım*, Kasım 1981)

Oportünizm açmazlarını gizleyebilmek için kıvranıyor! Sırayla ele alalım:

Bir kez her demagojinin bir nesnel temeli vardır. Kimse laf olsun diye demagoji yapmıyor. Ama "nesnel bir sonuç" da olsa demagoji demagojidir. Menşevik *Atılım* "cunta Kemalisttir", "CHP de Kemalisttir" diye cesur çıkışlar yaptıktan sonra kendi sözlerinden ürkmüş olacak ki sözü

(Devamı 18. sayfada)

(Baştarafı 17. sayfada)
hemen çevirmiş. Çevirdiğini sezdirmemek için de bu demagojinin "nesnel bir sonuç" olduğunu söylüyor! Ve cuntaya Atatürkçü derken Atatürkçü kelimesini tırnak içine almayı da ihmal etmiyor.

Biz sorumuzu soralım: Cunta Kemalisttir-Atatürkçüdür diyor musunuz, demiyor musunuz? Yoksa eskiden olduğu gibi cuntayı hâlâ *sahte* Atatürkçü olarak görüyor ve Atatürkçülüğün kötü yanlarına karşı iyi yanlarının savunusunu mu yapıyorsunuz?

Kemalizm, katıksız bir burjuva ideolojisidir. Bu burjuva ideolojisinde hiçbir zaman devrimci görüşler yer almamıştır. Alamaz. 1920'lerdeki Kemalci *hareketin* nesnel olarak belirli bir tarihsel anda gördüğü sınırlı ilerici işlevle, hiçbir zaman ilerici olmamış Kemalist *ideolojiyi* birbirine karıştırmamak gerekiyor.

Kemalci hareketin 1920'lerdeki sınırlı ilerici işlevini mutlaklaştırıp 1980'lere uzatmak da aynı yanlış anlayışı taşır. Yeri gelmişken bu noktayı doğru olarak vurgulayan *Komkar* yayınlarından "burjuvazinin paslı silahı Kemalizm" adlı broşürden bir bölüm aktaralım.

"Türkiye'de Mustafa Kemal'in emperyalizme karşı oluşu yıllarca dogmatik bir biçimde savunuldu ve onun bu yönü de abartıldı. Hatta günümüzde, Türkiye'nin emperyalizme bağımlı olması durumuna bakarak, bunun Mustafa Kemal'in yokluğu nedeniyle ortaya çıktığını söyleyenler de az değildir." (s.34)

"Mustafa Kemal öncülüğündeki Türk burjuvazisi her ne kadar emperyalizme karşı savaştıysa da bu geçici bir kapışmaydı. Türk devletinin kurulmasıyla birlikte Türk burjuvazisinin anti-emperyalistliği sona erdi ve Mustafa Kemal emperyalist devletlerle uzlaştı, işbirliğini geliştirdi. Hatta Kurtuluş Savaşı sürer ve Türk burjuvazisi bazı emperyalistlerle savaşırken bile, diğerleriyle anlaşmalar ve pazarlık yapmaktan kaçınmadı. Bu bir yandan, emperyalistler arası çelişkilerden yararlanmaktı, diğer yandan ise burjuvazinin gerçek eğilimine uygun bir davranıştı.

Ulusal Kurtuluş Savaşı sürdüğü yıllarda Mustafa Kemal'in İtalyan ve Fransızlarla görüşmeler yapması ve antlaşmalar imzalaması onun emperyalizme karşı ikili davranışının açık bir örneğidir. Savaşın ardından emperyalistlerle yapılan pazarlıklara örnek ise, Lozan'da İngiliz hükümetiyle birlikte Kürdistan'ı paylaşmak için sürdürülen görüşmelerdi. Zaten bu antlaşmadan sonra Kürdistan'ın bugünkü bölünmüşlüğü de son biçimini aldı." (s.35-36)

Kemalist ideolojide anti-emperyalist görüşler(!) nelerdir? Bunu anlayabilmek için, Kemalizmin biçimlenişinde rol oynamış başlıca etmenlere bakmak gerekiyor. Atatürkçülük "...sömürgeci bir imparatorluğun burjuvazisini yansıttığından yayılmacıdır. Yarı-sömürgeleşen ve çökmekte olan bir ülkenin burjuvazisini yansıttığından statükocudur. Ağırlığıyla Prusya-tipi kapitalistleşmeyle oluşan bir sınıfı yansıttığından hiçbir zaman demokratik olmamıştır. Tarih sahnesine yaşlı doğmuş bir sınıfı yansıttığından karşı-devrimcidir." (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları, 1981,* s.49)

Oportünistler "Ecevit ve CHP Kemalist midir?", "İlhan Selçuk gibi yazarlar Kemalist midir?" diye sorup evet cevabını veriyorlar. Onların unuttuğu, Kemalist olan başka bir kesimi de biz söyleyelim: MHP'li faşistlerin Almanya'da çıkardıkları bir dergide "Bozkurt Atatürk" başlıklı yazıda şöyle deniyor:

"Atatürkçü görüş, Türkçü toplumcu görüştür. Modern ve ileri bir Türk devletinin karakteri milliyetçi-toplumcu Türkçü olmaktır. Türk tarihinde toplumcu çizgi Bilge Kağanlardan başlayıp yakın çağda Ziya Gökalp'de ve daha sonra Mustafa Kemal'de düğümlenir."

Görüldüğü gibi Atatürkçülüğün tek sahibi yoktur. Komünistlerin dışında, her sınıfın temsilcileri şöyle ya da böyle Kemalizmi savunabilir. Herbiri Kemalizmin bir yanını çekiştirebilir. Ancak hiçbiri Kemalist ideolojinin gerici bir ideoloji olduğunu ortadan kaldıramaz, değiştiremez. Sizin dediğiniz gibi Kemalizmi anti-emperyalist doğrultuda derinleştiremezsiniz. O gerici özü yok edemezsin. TKP II. Leninciler Konferansı, bu anlayışın başka bir yanına şöyle cevap verdi:

"Kemalci hareketin belirli bir tarihsel anda sınırlı nesnel ilerici işleviyle Kemalci ideolojinin, şoven, sömürgeci ve anti-Sovyet özünü bir bütün olarak ele almak yerine, Kemalci kadroları keyfi olarak bölmek ve bu sınırlı ilerici işlevi Mustafa Kemal'e, gerici özü de Kemalcilikten bir "sapma" olan öteki kadrolara maletmek bu oportünist anlayışın sonucudur." (s.50)

Kemalistlerle bağlaşıklık

Menşevik yazar kimlerin Kemalist olduğunu "açıkladıktan" sonra, Kemalistlerle bağlaşıklık sorununa geçip şöyle diyor:

"Akıllı 'sol'cumuz bunların tümünü emperyalist ideolojinin adamları diye birbirine yapıştırmak için ne denli çabalarsa çabalasın sınıf çelişkileri bölücü, parçalayıcı rolünü oynuyor. Biz gelince, biz cuntanın 'Atatürkçülüğü'ne karşı savaşıyoruz. Bugün geçici de olsa, cunta çevresinde kümelenen, cuntanın görece ılımlı kesimlerini bir ölçüde destekleyen Kemalist çevreleri uyarıyor. ABD emperyalizmine, iç gericiliğe karşı konumlarını derinleştirmekte onları destekliyoruz. Bu güçler, cuntanın tümüne değil, daha gerici kanadına karşı mı çıktı, biz bunun sınırlılığını belirtmekle yetinmiyor, onların bu karşıtlığını daha da teşvik ediyoruz. Pratik, sınıf savaşının şaşmaz mantığı, bu güçlerin önüne ya cuntayla birlikte halka karşı, ya halkla birlikte cuntaya karşı ikilemini her olayda getiriyor. Ve umulandan daha hızla Kemalist güçler cuntadan desteklerini çekiyor. Şurada burada, komünist, Kemalist bloklaşmasının ilk belirtileri ortaya çıkıyor." (*Atılım,* Kasım 1981)

Sizlerin cuntanın Atatürkçülüğüne karşı ne yaman bir savaş yürüttüğünüzü komünistler, tüm devrimciler, demokratlar görüyor. Leninci bir görüş olan "burjuvazinin çelişkilerinden yararlanma" fikrini burjuvazinin bir kesimine karşı diğerini desteklemeye indirgemek, bunu da tekeldışı burjuvaziyi "ilerletme" mantığı ile yapmak. İşte sizin bağlaşıklık anlayışınızın özü budur.

Bir kez, Kemalistler diye politik bir anlatımı, sınıfsal mevzilenmeyi dikkate almadan düşünmek saçmalıktır.

Kemalistler diye saf bir sınıfsal zümre yoktur. İşçi sınıfının dışındaki değişik sınıf temsilcileri bu ideoloyi değişik biçimlerde savunuyorlar. Bu "Kemalistlerin" içine Evrenciler de girer. MHP'li faşistler de, CHP de, CHP'nin sol kanadı da. Leninci bağlaşıklık siyaseti, sınıfsal temel üzerinden yapılır.

İkincisi, bağlaşıklık devrim içindir. İyimser bir yaklaşımla, sizlerin Kemalistler diye CHP'yi kastettiğinizi düşünelim. Anti-faşist halk devriminde CHP'nin yeri nedir? Başka bir deyişle, tekeldışı burjuvazinin bağlaşıklık açısından durumu nedir? Menşevizm tekeldışı burjuvaziyi devrimin baş köşesine oturtuyor.

Tekeldışı burjuvazinin devrimdeki rolünü anlayabilmek için, CHP'nin faşizme karşı savaşa yetenekli olup olmadığına bakmak gerekiyor. Cunta geldiğinden bu yana CHP yönetiminin yaptıkları ortadadır. Cuntanın kanlı politikasına sessiz kalarak, ya da ılımlı dilden konuşarak, Atatürkçü konumlardan "savaşıyorlar". CHP sol kanadının durumu da farklı değildir. Onlar da CHP yönetiminin "yanlış"larından yararlanıp, ilerde bir "umut" olmaya hazırlanıyorlar.

Bugün işçi sınıfı anti-faşist halk devrimini başarabilmek için, tekeldışı burjuvaziyi halk sınıflarından soyutlama yönünde propaganda yürütüyor. Tekeldışı burjuvaziyi tarafsızlaştırma siyaseti güdüyor. Burjuvazinin çelişkilerinden yararlanmaya, yeni bir devrimci kabarışa hazırlanmaya çalışıyor. Oportünizm, köprünün altından çok sular akmasına rağmen, "şurada, burada oportünist-Kemalist bloklaşmasının ilk belirtileri" bekleyedursun. Sınıf savaşının acımasız mantığı bu bloklaşmayı ezerek ileri demokratik halk devrimini dünya komünist hareketine armağan edecektir.

Siyasal akımlar ve Kemalizm

Kirve Kalender

TKP II. Leninciler Konferansı Kararları'nda sergilendiği gibi, "Kemalcilik, 600 yıllık Osmanlı devletinin egemen sınıflarının deneyleri üzerinde biçimlenen ve bu deneylerden çok şeyi kendi bağrında barındıran bir ideolojidir". (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları, 1981,* s.46) "Türk burjuvazisinin egemen ideolojisi olan Atatürkçülüğün biçimlenişinde rol oynamış başlıca etkenler ve bunların sonuçları şöylece özetlenebilir: Sömürgeci bir imparatorluğun burjuvazisini yansıttığından yayılmacıdır. Yarı sömürgeleşen ve çökmekte olan bir ülkenin burjuvazisini yansıttığından statükocudur. Ağırlığıyla Prusya-tipi kapitalistleşmeyle oluşan bir sınıfı yansıttığından hiçbir zaman demokratik olmamıştır. Tarih sahnesine yaşlı doğmuş bir sınıfı yansıttığından karşı-devrimcidir." (agy, s.49)

Yaşam, Kemal'in ve Kemalciliğin bu gerçeğini defalarca kanıtlamışken, sol hareketlerin çoğunluğunda Kemalcilikle bağları koparamamışlık sürüp gidiyor.

Kendisini "en eski sosyalist" olarak lanse eden Hikmet Kıvılcımlı'ya göre, "Anadolu hareketini başarıya ulaştıran en büyük liderler (...) sosyalizme 'karşı' değil, 'müttefik' olmuştur". (H. Kıvılcımlı, *Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi,* s.218) "İhtilalci" Atatürk'ün düşündüklerini yaşama geçirememesine "nizamcı" nitelikli, "Anadolu'da Babil çağından beri yaşayagelen ağalardan bir İsmet Ağa" neden olmuştu! (agy, s.185-190) Sonra da "ihtilalci Atatürk" kendini içkiye vererek intihar etmişti. H. Kıvılcımlı böyle diyor ve soruyor: "Atatürk'ü içki intiharına götüren içgüdü ne idi?" (agy, s.191) Yanıt: "Kişi olarak Atatürk, bütün tiksintilerine rağmen, içine düştüğü veya içine işlemiş çevre sınıf insanlarını kontrol altına alamıyordu" da ondan. (agy, s.193)

Entellektüel çevrelere hitap eden *Süreç* dergisince ise, "Anadolu'nun saf, yiğit ve gözüpek müslüman emekçilerinden kurulu kurtuluş ordularının başkumandanı Gazi Mustafa Kemal Paşa adıyla ve sanıyla tüm yurtseverlerin aklında ve gönlünde daima yaşayacaktır". (*Süreç,* no:4) İşte Kemalcilik üzerine "entellektüel"ce bir güzelleme!

Devrimci hareket bu güzellemeleri 12 Mart öncesinde MDD'cilerden dinlemişti. Hatta, "Kemalizmle sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur"a kadar varan bu yanaşımlar yer yer "ordu millet elele" diye haykırmıştı.

Bu anlayışla bağlarını koparamayan ve MDD hareketi içinden gelen "THKP-C"nin "teorisyeni" Mahir Çayan da Kemalciliğin özünü "emperyalizme karşı tavır alış" olarak koymuştu... (M. Çayan, *Bütün Yazılar,* s.351) Bu görüşün izleyicilerinin 12 Eylül sonrası Kemalciliğe karşı takındıkları tavır oldukça "ilginç"tir. Örneğin, Dev-Yol Kemalcilik konusunda ağzını fazla açmamayı yeğlerken, Kurtuluş'un *Sosyalist İşçi*'de (No:2, s.14-15) yazdıklarıyla, Troçkist *Sürekli Devrim* dergisinde (No:3, s.29-36) yazılan Troçkist tespitler çakışmaktadır. Dev-Sol'a göre, "Kemalizm, 1920'lerde işgal altındaki bir ülkenin başta küçük burjuva radikalleri olmak üzere, milliyetçi devrimcilerin emperyalizme, işgalcilere karşı aldıkları politik tavırdır". "Gerçek Kemalistler, ülkemizin emperyalizmden kurtulmasından yana, bağımsızlıktan yana, demokrat olan" kesimlerdir. (Devrimci Tavır, No:2) Yaşamın direngen gerçekleri karşısında Kemalcilikte olmayan erdemleri arayan Dev-Sol'cu yanaşıma, Dev-Yol'cu suskunluğa, Kurtuluşçu Troçkist yaklaşıma ne demeli?

Kemalciliğin bu yorumlarının yanında bir de İbrahim Kaypakkaya'nın, gerçeği kafasındaki sübjektivizme uyduran bir Kemalizm tanımı var:

"Kemalist diktatörlük işçiler, köylüler, şehir küçük burjuvazisi, küçük memurlar ve demokrat aydınlar üzerinde askeri faşist bir diktatörlüktür.

"Sözü Şunurof'a bırakıyoruz: 'Her ne kadar bazı görüntüsel demokratik şekiller mevcutsa da (seçimle meydana gelen parlamento, vs.) Türkiye'de bugün (1929) mevcut olan düzenin özü bütün demokrasilerden uzak bir diktatoryadır.' (abç) (yani faşizmdir) (...)

" 'Bugünkü Türk hükümeti elbette bir diktatorya (faşizm olmalı) hükümetidir.' (s.22)" (İ. Kaypakkaya, *Belgeler,* "Kemalizm Üzerine", s.13-14)

İ. Kaypakkaya'ca "askeri-faşist bir diktatörlük olarak tanımlanan Kemalciliğin "faşist" karakteri konusundaki objektif(!) ölçüt, İ. Kaypakkaya'nın Şunurof'dan yaptığı alıntılardaki diktatorya sözcüklerinden sonra parantez açıp "yani faşizmdir", "faşizm olmalı" açıklamalarını düşmesidir.

Yürükoğlu yoldaşımız Kemalizmle faşizmin iç bağını ve ayrımını gayet net olarak şöyle belirtiyor:

"Faşist ideolojilerin bir takım *ortak özelliklerinden* söz edebiliriz. Bu ortak özelliklerin en önemlileri, irrasyonellik, şovenizm, ırkçılık ve zalimliktir. Kendisi faşist bir ideoloji olarak ortaya çıkmamış da olsa, bu özellikleri fazlasıyla barındıran Atatürkçülük bugün cuntanın sistemli anlayış boşluğunu doldurmaktadır. Yeterli bir zaman geçerse, nesnel toplumsal gereksinimler ve bunların en azgın finans-kapital guruplarının bilincinde yansıması Atatürkçülüğü giderek olgun bir faşist ideoloji durumuna getirecektir." (R. Yürükoğlu, *Bu Kavga Gelecek Kavgasıdır,* s.46-47)

Özetle, Kemal'i ve Kemalist hareketi ve Kemalist-Atatürkçü ideolojiyi hak ettiği yere oturtmak onuru *İşçinin Sesi*'nin pırıl pırıl ideolojisinindir.

DİSK davasına Fransa'dan tepkiler

Faşist generaller cuntasının uygulamalarına karşı Avrupa demokratik kamuoyunun tepkisi büyüyor.

Geçtiğimiz haftalarda bu tepkiler Fransa'da güçlü bir biçimde yankılandı. Örneğin, Fransız Komünist Partisi ve CGT'nin (Komünistlerin önderliğindeki Sendikalar Konfederasyonu) 31 Aralık'ta Türkiye Büyükelçiliği önünde düzenlediği protesto gösterisine 1000'i aşkın insan katıldı. Özgürlük ve İnsan Haklarını Savunma Komitesi de Fransız demokratları adına Evren'e, DİSK davasını protesto eden bir telgraf gönderdi. Öğretmenler Sendikası da, hem DİSK, hem de TÖB-DER yöneticilerinin serbest bırakılmasını isteyen bir protesto mektubunu Türkiye büyükelçiliğine yolladı.

Bu arada, Fransız hükümetinin tavrını yansıtan önemli bir gelişme de, CGT'nin Fransız Dışişleri Bakanlığı'na yolladığı mektuba verilen cevapla ortaya çıktı:

Geçtiğimiz ay, CGT yönetim kurulu adına Joanes Galland, DİSK yöneticilerinin yargılanmasının durdurulması için Türkiye'ye baskı yapılmasını isteyen bir mektubu Fransız Dışişleri Bakanlığı'na göndermişti. Bu mektup uzun süre cevapsız kaldı. Ancak geçenlerde bir açıklama yapan Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, Türkiye'nin Fransa Büyükelçisi'nin Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldığını (o sırada elçi Fransa'da olmadığı için, elçiyi temsilen başkonsolos gitmiştir) ve kendisine, Fransa'nın, 52 sendika yöneticisinin yargılanmasından derin endişe duyduğunun bildirildiğini belirtti.

Avrupa demokratik kamuoyunda yükselen protesto hareketi, her alanda cuntayı köşeye sıkıştıracaktır.

Engels,
bir yazısında,
İngiliz
sendika liderlerinin
sıyrılamadıkları
"burjuva saygınlığı"
arayışlarından
söz ediyor.
İşçi sınıfı
ideolojisinin
henüz sistemleşme
aşamasında
olduğu yıllarda,
günlük işçi
sorunlarıyla
ve yalnızca o çerçeve
içinde uğraşan
işçi liderlerinin,
örneğin bir bakanla
akşam yemeğinde
iş görüşmesi yapacağı
zaman bundan hiç de
sınıfına yakışmayan
bir övünme payı
çıkarmasını,
Engels,
işçi sınıfının sendikal
bilinç düzeyinde
emeklemesine
örnek olarak
gösteriyor.
Bu kendiliğinden siyaset
düzeyini eleştiriyor.

Toplumda saygınlık
kazanma, adının
basında geçmesi
hayallerinin
işçi liderlerinin ruhunu
gıdıklaması *o yıllar*
için bir düzeyde
anlaşılabilir bir
durumdur.
Ne var ki,
bugün,
proletaryanın
sınıf konumlarını
çoktan kavradığı,
bir dizi ülkede
kendi devletini
kurduğu çağımızda,
devrimini yapmamış
bir ülkede
komünist partisi
adını takınan
bir partinin
genel sekreteri
"Sayın Reagan"a ya da
"Orgeneral Evren"e
kendini muhatap gösterme
tatminine başvurursa,
buna sendikal
bilinç zavallılığı değil,
ruhsuzluk denir.

İ. Bilen'in Reagan'a mektubu

İ.Bilen Amerikan Cumhurbaşkanı Reagan'a bir açık mektup gönderdi

Mr Reagan, ABD Başkanı,
Mr. Reagan, biliyorsunuz NATO üyesi Türkiye'de 12 Eylül 1980'den bu yana askersel bir diktatörlük rejimi kurulmuştur. Bir askersel devirmeyle erke gelen generaller anayasayı, parlamentoyu kaldırdılar. Partileri dağıttılar, yüzbinlerce üyesi olan sendikaları yasakladılar. Tüm temel demokratik hakları, işçi ve sendika özgürlüklerini yok ettiler. 16 aydır ağır bir sıkıyönetim uygulanıyor. Cezaevleri onbinlerce komünist, sosyalist ve yurtseverle dolduruldu. Komünist işçi operasyonlarında şimdiye kadar 500'ü aşkın ilerici öldürüldü. Askersel cunta şimdi de hiç bir geçerli suç kanıtı ileri sürmeden sıkıyönetim mahkemesinde 52 sendikacıyı idam istemi ile yargılatıyor. Yüzbinlerce işçinin katıldığı yasal eylemler nedeniyle idamı istenen sendikacıların 24 Aralık günü başlayan duruşmaları savaş hali hükümlerine göre yürütülüyor. Bu aynı günlerde yaptığınız Noel konuşmanızda Polonya'ya karşı boykot uygulamanızı, işçi ve sendika haklarını, sendikacıları koruma çabasında olduğunuzu öne sürerek savundunuz. Bu durumda sendikal hakları yok edilen, önderleri dar ağacına sürüklenen milyonlarca Türkiye işçisi adına, 16 aydır tutuklu bulunan 52 sendikacının aile ve yakınları adına size şu soruyu sormak istedim. İşçi ve sendika haklarından yanaysanız, sendika liderlerini koruyorsanız, o zaman, tüm dünyanın gözü önünde Türkiye'de adalet, hukuk, insan hakları böylesine ayaklar altına alınırken, neden sessiz kalırsınız? Siz bir NATO ülkesindeki barbarlığı yalnız kabul etmekle kalmıyorsunuz, tüm Türkiye'yi bir toplama kampına döndürme çabasındaki cunta yönetimine ilk günden beri açık destek veriyorsunuz. Bugün NATO içinde ABD dışında hiçbir ülke Türkiye'deki cuntaya böylesine açık bir destek vermeye cesaret edemiyor. (...) Bakanınız Mr.Vayler Aralık ayında Ankara'da generallere ABD desteğinin sürdürüleceğini bir kez daha açıkça söylüyordu. Açıktır, sizin ülkemizi NATO içinde tutabilmek için verdiğiniz bu destek olmasaydı ülkemizdeki baskı ve terör de bu boyutlara varamazdı. Bu durumda siz de ağır bir sorumluluk altına giriyorsunuz. Tıpkı 1887'de Şikago'da asılan 1 Mayıs sendikacıları gibi Türkiye'de 52 sendikacıyı suçsuz yere idam etmek isteyenlerin suç ortağı oluyorsunuz.

Halkımız bunu böyle biliyor. Siz sosyalist Polonya'nın iç işlerine karışmak girişimlerinizi perdelemek amacıyla 9 Aralık konuşmanızda hiçbir kanıt göstermeden, Sovyetler Birliği'ni, Polonya'nın iç işlerine karışmakla, Birleşmiş Milletler ve Helsinki anlaşmalarını çiğnemekle suçlamaya yeltendiniz. Sovyetler Birliği'nin sözünü ettiğiniz uluslararası anlaşmaları çiğnediğini gösterecek, bugün de hiçbir kanıt yoktur. Ülkelerin iç işlerine karışma ... baskı, yaptırım, ambargo gibi yöntemlerin ABD dış politikasının temelini oluşturduğunun sayısız kanıtları vardır. Ülkemiz halkı bu gerçeği son 30 yılın acı deneyleri ile gördü, öğrendi. Geçmiş ABD yönetimleri gibi sizin yönetiminiz de, Helsinki anlaşmasını ABD ile imzalamış olan Türkiye'nin iç işlerine kabaca karışıyor. Üstelik de siz bunu en aşırı boyutlara vardırıyorsunuz. Ülkemizi 12 Eylül 1980'deki askersel devirmeye sürükleyen emperyalizmin, günde 20-30 can alacak boyutlarda yönlendirmesinde, CIA'nın etkin işlev gördüğünü halkımız çok iyi biliyor. Bu, CIA'nın ülkeleri karıştırma ve iç gerginlikler yaratması (...) gereğidir. Bu konuda dilerseniz bugün yardımcınız olan eski CIA şefi Mr Bofi'ye ve Pentagon'a bakan yardımcısı olan, o zamanki CIA başkanı Mr. ..... sorarsanız, size ayrıntılı bilgiler sunabilirler. Bugün sizin yönetiminiz uluslararası gerginlikleri arttırma ve çatışma politikanızın buralara konulan çevik kuvvetler adını taktığınız saldırı birliklerine, ülkemizde üs ve kolaylık sağlanması için Ankara üzerinde uzun süredir ağır baskı ve dayatmalar uyguluyor.

Önümüzdeki günlerde Dışişleri Bakanınız Mr. Haig'i ülkemize göndermeye hazırlanıyorsunuz. Amacınız ülkemizi kendi çıkarlarınız için NATO dışında da serüvenlere sürüklemektedir. Bugün sizin yönetiminiz ülkemizin Sovyetler Birliği ile, öteki sosyalist ülkelerle yararlı ilişkilerini baltalamak için dayatmalarda bulunuyor. Siz (...) anti-Sovyetik çevreleri destekliyorsunuz. CIA ajanlarının ülkemiz topraklarında komşumuz İran'a karşı operasyonlarda bulunduğunu *Waşington Post* gazetesi bile yazdı. Komşumuz Yunanistan'ın ABD üslerini (...) NATO'dan çıkmasını önlemek amacıyla bugünlerde Türkiye ile Yunanistan arasında yeni gerginlikler yaratmak için çabalar harcadığınız bir sır değildir. Böylesi kabaca karışmalarla her seferinde yönetiminde (...) ülke gibi örgütlerin (...) yatırımlarını ABD yardımının (...) Siz Polonya ve Sovyetler Birliği'ne karşı uygulamaya çalıştığınız ambargoya (...) siz bugün (...) yasal olanakları ... hiçbir yasallığı olmayan Türkiye'deki cuntayı destekliyorsunuz. Bunun (...) Kirli ellerinizi güzel yurdumuzdan çekin.

İ. Bilen'in K. Evren'e mektubu

İ.Bilen'in Evren'e gönderdiği mektup

Orgeneral Evren, MGK Başkanı, Ankara

TKP MK, 52 DİSK yöneticisine karşı idam istemi ile açılan davada ortaya çıkan durum üstüne sizi bu cinayet girişimine karşı uyarmak gereğini duymuştur.

İstanbul İkinci Sıkıyönetim Mahkemesi'nde açılan davada, tüm insanlığın gözü önünde, adalet, hukuk, insan haklarıyla alay ediliyor. Binlerce yurttaşın kanını döken faşist şefi Türkeş'e ve katil çetesine bile uygulanmayan savaş hali hükümleri, sendika önderlerine karşı uygulanıyor. Darağacı altına getirilen bu sendikacılar fiilen savunma hakkından yoksun bırakılıyor. Onlar, demokratik özgürlükleri yok eden, anayasayı kaldıran bir diktatörlük rejiminde, faşist yöntemlerle yargılanıyorlar. 52 sendikacının yaşamı tehlikededir. 52 DİSK yöneticisi yalnızca sendikal eylemlerinden ötürü idam edilmek isteniyor.

Sıkıyönetim mahkemesinin savcısı, 52 sendikacıyı suçlayacak bir tek terörist eylemden söz edemiyor. Suç diye yüzbinlerce işçinin, emekçinin eylemleri, grevleri, 1 Mayıs gösterileri öne sürülüyor.. İşte bu yüz kızartıcı gerekçeyle, 52 sendikacının kimliğinde Türkiye işçi sınıfının, emekçilerin en doğal hakları, iş ve ücretleri korumak, yaşam koşullarını iyileştirmek için sendikalaşma, grev yapma özgürlükleri yok edilmek isteniyor. Yargılama yalnız 52 sendikacıya karşı değil, emeği ile geçinen milyonlarca insana karşı da yöneltilmiştir.

DİSK yöneticilerine karşı yöneltilen suçlamalardan birisi de, DİSK'in TKP ile örgütsel bağı olduğu savıdır. Bu tümüyle uydurmadır. DİSK ve ona bağlı hiçbir sendikacıyla partimiz arasında en küçük bir bağ yoktur. Ne ki işçiler, partimizin üyelerini, işçi sınıfının çıkarlarını en ateşli, en ardıcıl bir biçimde savundukları için destekliyorlar. Buradan DİSK'in TKP ile örgütsel bağı olduğu değil, işçi sınıfının giderek daha çok sınıf bilincine ulaştığı sonucu çıkartılabilir. Gerçekte yargılamanın bir amacı da DİSK'i illegal bir örgüt gibi göstermektir. Öteki amacı sendikalarda demokrasiyi boğmak, hangi politik görüşte olursa olsun her işçinin sendikalara üye olmak ve yönetime seçilmek haklarını yok etmektir. Sendika ağalığını savunmaktır.

Oniki Eylül'den bu yana ordu yönetiminde en gerici, Amerikancı ve faşizm yanlısı ögelerin gitgide aktifleştiği, MGK'nın artan sallantılarında, çelişkili adımlarında yansıdı. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle iyi komşuluk ve işbirliğinden söz edilirken, giderek Sovyet tehlikesi yalanı piyasaya sürülmeye başlandı. Terörizmi önleme belgisi komünistleri, sendikacıları, yurtseverleri tutuklamak belgisi ile yer değiştirdi. Faşist MHP'nin orduya sızma ve devirme planları unutulmaya, onun yerine DİSK'in devleti yıkma yalanı yayılmaya başlandı. MHP davasında faşist elebaşılarının teker teker salıverılmesi ve MHP'nin ordu yönetimindeki ilişkileri ile ilgili duruşmaları gizli yapma çabaları neyi gösteriyor?

Ordudaki MHP ortaklarının açığa çıkarılmaması için, Türkeşlerle sizin yönetiminiz arasında nasıl bir pazarlık yapılıyor? ABD emperyalizminin uluslararası gerginliği arttırdığı koşullarda, bu gidiş daha da tehlikeli boyutlara ulaşıyor.

Türkiye'yi Reagan yönetiminin savaş arabasına koşmak isteyenler, saldırılarının sivri ucunu işçi sınıfına, onun sendikal ve politik örgütlerine çeviriyorlar. Biz, bu gidişe, Silahlı Kuvvetler içerisinde, Atatürkçü subayların ve astsubayların kaygıyla baktıklarını görüyoruz. Atatürkçü olduğunu söyleyen askersel cuntayı başlangıçta destekleyen Kemalist çevreler, artan ölçüde bu gidişin karşısına çıkıyor. 52 sendikacıyı idam istemi ile yargılamak, işte ordunun bu yurtsever kesimlerini de halkla karşı karşıya getirmek amacını taşıyan bir provokasyondur. Böylece geleceğin sözde demokratik rejiminde de ordu tümüyle gericiliğin hizmetine sokulmak isteniyor.

Binlerce sendikacıya ve işçi temsilcine ve ilerici yurtseverlere karşı yönelen baskılar, altında Türkiye Cumhuriyeti'nin de imzası olan Helsinki Sözleşmesi'ne de taban tabana aykırıdır. Üstelik sizin yönetiminiz NATO'nun dümen suyunda, Polonya'yı, Helsinki anlaşmasına dayanarak suçlamaya kalkışıyor. Sosyalist Polonya'da askersel devirme ile erke el koyan bir hükümet değil, yasal bir hükümet, çalışan bir parlamento ve geçerli bir anayasa var. Ve bu ülkenin yasal hükümeti, erki zorla ele geçirmek için ve ülkeyi iç savaş eşiğine getiren sosyalizm düşmanlarına karşı haklı önlemler alıyor. Türkiye'de ise binlerce yurttaşın katillerini salıveren, 52 sendikacıyı ölüm cezasına çarptırmak isteyen, onbinlerce yurttaşı tutuklayan, siyasal partileri yasaklayan sizin erkiniz hiçbir yasal temele dayanmıyor. Hayır! Polonya ile Türkiye aynı kefeye konamaz. Polonya'da insan hakları savunuculuğu, gerici diktatörlük Türkiyesi'nin üstünde, böylesi diktatörlükleri destekleyen ünlü ABD ve NATO üyelerinin üstünde bir giysi gibi duruyor.

Ülkemizde 52 sendikacının yargılanması, binlerce işçinin kovuşturulması, tüm ülkedeki özgürlük yanlısı güçlerce büyük bir öfke ve nefretle karşılanıyor. TKP bugün askersel diktatörlüğün barbarca baskılarına göğüs gererken, DİSK'e ve işçi sınıfına karşı yönelen saldırılara karşı da devrimci savaşıma ara vermiyor, vermeyecek.

TKP MK adına ben, ülkemizin tüm namuslu insanlarının 52 sendikacıyla birlikte olacağına inanıyorum. Bu yargılama sizin açıklamalarınızdaki demokrasiye dönüş sözleriyle de çelişiyor. Bu sözlerin bir manevra olmaktan çıkması için ön koşul, 52 DİSK yöneticinin ve terörle ilgisiz onbinlerce yurtseverin özgürlüğe kavuşmasıdır. DİSK'in açılması, Türk-İş'in üzerindeki baskıların sona ermesidir. Faşist MHP dışındaki tüm politik partiler üzerindeki yasağın kalkmasıdır. Mahkemeler bağımsızdır gerekçesiyle hiçbir konsey üyesi, bu cinayet girişiminin dışında kaldığını söyleyemez. MGK başkanı olarak siz, Türkiye halkı önünde bu ağır suçun sorumluluğundan kurtulamazsınız. Bu nedenle, sizi bir kez daha uyarıyoruz.

TKP MK Genel Sekreteri
Bilen Yoldaş
12.1.1982

Yığınların içinde yığınlarla birlikte savaşarak örgütl nec ğiz

Yürükoğlu yoldaşımız "Herşeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir" yazısında kadrolar üzerine düşen görevleri sıralarken şöyle diyordu:

"Komünistler için can alıcı bir başka koşul da yığınlarla kaynaşma yeteneğidir. En doğru fikirlerin, o fikirler sokakları, alanları dolduran işçi-köylü alaylarında nesnel güce çevrilmezse, pek bir anlamı yoktur. Onun için, yığınlara bağlanma yeteneği olan kadro!" (*İşçinin Sesi*, "Herşeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir", sayı:101)

Yoldaşımızın bu sözleri, bugün dünden de daha büyük bir önem taşıyor. Faşist cuntanın ağır siyasal baskısı, şiddeti ve terörü yığınları geri çekilmeye zorladı. Ama şimdi ilk şaşkınlık ve dağılma duruldu. İşçi sınıfımız ve yığınlar giderek biriken hoşnutsuzluğun, tepkinin öfkesini taşıyor. Fabrikalarda, işyerlerinde, okullarda, köylerde faşist cuntanın demagojiye dayalı iğrenç propagandası geri tepiyor. Tepkiler çeşitli biçimlerde dışarıya yansıyor. Özellikle fabrikalardaki işçi guruplarında, mahallelerde, arkadaş çevrelerinde bu işin böyle gitmeyeceği, köylerdeki jandarma baskıları ve işçilerin kötüleşen yaşam koşulları tartışılıyor. Bu tartışmalar, çoğunlukla birbirine güven temelinde oluşan gurupları beraberinde getiriyor. Yığınlar kendilerine yol gösterecek bir önder arıyor. Kadroların yığınlarla bağlanmasının önemi, burada kendisini güçlü bir biçimde gösteriyor. Kadrolarımız Lenin'in şu sözlerini iyi bellemelidir:

"Bugün her yerde bizim yardımımız olmaksızın belli bir programı, ya da hedefleri olmayan salt olayların etkisiyle kurulan binlerce gurup ortaya çıkıyor. Sosyal demokratlar (komünistler-İ.S.) olanca fazla bu guruplarla doğrudan ilişki kurmayı ve bu ilişkileri güçlendirmeyi, onlara yardım etmeyi kendi bilgi ve deneyimlerini aktarmayı, devrimci insiyatifleriyle onları harekete geçirmeyi kendilerine görev bilmelidirler." (Lenin, *Kitle İçinde Parti Çalışması*, s.30)

Faşist diktatörlük koşullarında kadrolarımızın üzerine büyük sorumluluklar düşüyor. Fabrikalardaki en ufak demokratik istemleri, okullarda gerici uygulamalara, köylerde jandarma baskısına karşı tepkileri iyi değerlendirmeli, bu istemlerden çıkıp sorunların çözümünü devrim hedefine bağlamalıyız. Bunu yığınlara kavratmalıyız. Bunları yaparken yığınlara güven vermeli, en ileri kesimleri bulup çıkarmalı, örgütlülüğün gereğini kavratmalıyız. İleri kesimleri (fikir liderlerini) ufak ufak guruplarda (komitelerde) örgütlemeli, devrimci bilinci kavratmak için özel çaba harcamalıyız. Bunları yaparken *İşçinin Sesi* çevresinde ideolojik çalışmayı ön plana almalı, eğitimde işçinin, köylünün anlayacağı sade bir dil kullanmalıyız. Günlük ajitasyon ve propagandaya önem vermeliyiz. Lenin şöyle diyor:

"Yeni örgütler kurmakta cesur bir girişkenlik göstermezsek öncü rolümüze ilişkin tüm iddialarımız temelsizdir. Bunlardan vazgeçmek zorunda kalırız. Komitelerin, gurupların, topluluk ve hücrelerin erişilmiş sınır, biçim ve kalıplarına çaresizce takılıp kalırsak yalnız kendi yeteneksizliğimizi göstermiş oluruz." (Lenin, agy, s.30)

Lenin, "erişilmiş sınır, biçim ve kalıplara" takılmamak gerektiğini özellikle vurguluyor. Öyleyse şimdi kadroların önünde bu sınırları yaratıcı bir biçimde ve korkusuzca aşmak gibi bir görev de vardır. Var olan örgütlenmeyi daha da geliştirmek ve derinleştirmek için tükenmez bir enerji gerekiyor. Örgütlenmelerde temel alacağımız, yığınlarla kurulacak sıkı bağ olmalıdır. Partimizin çevresinde yığınlardan kurulu bir zırhlı oluşturmalıyız. Dün olduğu gibi bügün de yığınların içinde, yığınlarla birlikte savaşarak örgütleneceğiz.

Yaşasın TKP'miz!

S. Savaş, Paris

Braunschweig'da savaşıyoruz

Bölgemiz, işçi sınıfının Almanya genelinde normal yoğunlukta olduğu bir bölgedir. Türkiyeli işçiler, Türkiye'nin köylük bölgelerinden gelmiş ve bu özellikleri büyük ölçüde taşımaktadırlar. Bölgede antifaşist siyasetler yoğun olarak bulunmaktadır. Aynı zamanda sağ güçler de yoğundur. Bölgede siyasal hareketlilik yüksektir.

Alman hükümetinin politikası sonucu olarak da iltica istemleri daha çok bölgemize kaydırılmıştır. Bu gelişmeler içerisinde Braunschweig İltica Komitesi kuruldu. İlk çalışmalar Halkın Kurtuluşu tarafından gizli tutulmaya çalışıldı. (Komiteye değişik görüşten kimseyi almama isteğinden kaçtılarsa orada sıkıştırıp toplantılara katıldık. Görüşlerimizi anlattık ve komitenin çatısı içine girdik. Komite içerisinde *İşçinin Sesi*, Dev-Yol, Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği, Kurtuluş gibi örgütler yanında Genç Sosyalistler (SDP Gençlik Örgütü) ve Alman demokrat avukatlarından bir temsilci yer alıyor.

Braunschweig'daki tüm anti-faşist güçler komiteyi tanıdıklarını ve desteklediklerini belirttiler. Komiteyi küçük ölçekli bir enternasyonal komite durumuna getirmek için çaba sarfediyoruz. Amacımız, tüm iltica edenlerin, ekonomik, demokratik hakları doğrultusunda geniş çaplı Komite'nin, "tüm Almanya çapında bu tür komiteler kurularak daha büyük çapta mücadele edilmesi" yönünde bir çağrısı da vardır. Diğer şehirlerdeki arkadaşlarımızın bu yönde çalışma yapmalarını bekliyoruz.

Bölgedeki ikinci önemli gelişme de 27 Aralık günü Braunschweig'de Devrimci İşçi'nin (Dev-Yol) yaptığı "Eylem Birliği" çağrısıdır. Toplantıda hemen hemen tüm siyasetler ve bireysel konuşmalarıyla katılan demokratlar vardı. Toplantı, Devrimci İşçi'nın "cephe" çağrısıyla açıldı ve siyasetlerin günah çıkartmalarına kadar varan tartışmalı kısır bir havada, kararsız son buldu. menşevikler yok muydu? Olmaz olurlar mı! Fakat siyasal güçleri tükendiği için artık bireysel konuşmayı tercih ediyorlar. TKP ismini anmaktan da korkar olmuşlar. Hele *İşçinin Sesi*'nden gelenler olduğunu duyunca TKP adını ağızlarına bile alamadılar. Meydanı boş bulunca aslan kesiliyorlar ama verilen bir arada toplantı sonunda kendisiyle sohbet etmek istediğimizi söylediğimiz için, toplantı bitmeden 15 dakika önce kaçıp gittiler. Ama biz onları nerede olsalar buluruz. Kaçamazlar.

Şimdilik bu kadar. Gelişmeleri yazarım.

Devrimci selamlarımızla.

Demokrasiye dönüş demagojileriyle işçi sınıfımızı aldatamayacaklar

Faşist cunta, dünyadaki güçler dengesini hesaba katarak ve Türkiye finans-kapitalinin Orta-Doğu İslam pazarlarına açılma istemini öne alarak, ABD'nin Çevik Kuvvetler'e katılma önerisini geri çevirdi. İsrail'e karşı belli konularda tavır aldı. Cunta, oportünistlerin deyimiyle bu "gerçekçi dış politikası"nda TKP menşevik kanadının da onayını aldı. Bu siyaset cuntanın faşist olmadığının örneklerinden biri olarak gösterildi. Cuntanın "Amerikancı AP ve MHP" ye göre daha ileri bir konumda durduğu söylendi.

Faşist cunta yürüttüğü bu dış siyasetle küçük burjuvazinin reformist kanadının siyasetini belirli sınırlar içinde tutmayı başardı. Şimdi aynı oyun cuntanın anayasa yutturmacası üzerine oynanıyor. Menşeviklerin cuntanın anayasasına karşı 1961 Anayasasına yapışmaları, liberal burjuvaziden bir adım daha "ileri" konumdan bir anayasa istemi öne sürmeleri bunu gösteriyor. Onlar, demokratik savaşımın bu alanında da yığınların gerçek özlemlerine seslenmiyor, onların önünde değil, liberal burjuvazinin kuyruğunda yürüyorlar. Böylece MHP ve AP'den daha "ileride" gördükleri faşist cuntayı da karşılarına almamış oluyorlar.

Ama yığınlar, ne faşist cuntanın demagojisiyle, ne de bu demagojinin destekçileri oportünistlerin "demokratik savaşımı"yla aldatılamayacaklardır. Faşist diktatörlük, devrimci örgütlerden çok kadro götürdü. Ama devrimci güçler, işçi sınıfı ayaktadır. İşçi sınıfının derinden biriken öfkesi, patlamaya hazır suskunluğu bile faşist cuntayı ürkütüyor. Buna bir de Avrupa demokratik kamuoyunun tepkisi ekleniyor.

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nde faşist cuntayı sorguya çeken kararlar alınması, faşist generaller cuntasına karşı Avrupa kamuoyunda yükselen tepkinin en somut örnekleridir. Bu kararlar "terör ve anarşizme" karşı "demokrasiyi" yeniden kurmaya geldiğini söyleyen faşist cuntanın demagojilerinin sökmediğini gösteriyor.

Cuntanın ne kurucu meclis sahtekarlığı tuttu, ne de "1983 demokrasiye dönüş" vaadleri tutacaktır. Bu hayallerin peşinden oportünistler gider. Ama işçi sınıfını kendi peşlerinden sahte hayallere sürükleyemeyecekler. Yığınlar, gerçekten demokratik bir anayasanın, yalnız kağıt üstünde değil, hayatta uygulanabilmesinin tek koşulunun devrim olduğunu daha yakından kavrıyorlar. Faşist cuntanın "demokratik" anayasa yutturmacası sökmeyecektir.

Ozan Öncü
Viyana

Fransa'da ev işgalleri

28 Aralık 1981 Pazartesi günü Fransa'da, genellikle yabancıların oturduğu Rue de la Charboniere (Türkiyeliler arasında Barbes olarak bilinir) semtinde üç apartman işgal edildi. Eylem, *Cephe* taraftarları ve bir Fransız örgütü tarafından ortaklaşa örgütlendi.

"Irkçı Lojman Politikasına Hayır" sloganı altında yapılan eylem yabancılardan ve Fransızlardan yakın ilgi ve geniş destek gördü. Türkiyeli Emekçiler Dayanışma Derneği imzalı bildiride ve işgal edilen apartmanlardan yapılan duyurularda ev kiralarının yüksekliği, yabancılara karşı yürütülen ırkçı konut politikası, birçok bina boş dururken Türkiyeli emekçilerin kış günü sokakta bırakılması mahkum edildi. Türkiyeli emekçilerin eylemi desteklemesi istendi.

Tek Yol Devrim dergisinin "ev işgalleri özel sayısı"ndan aldığımız bilgilere göre üç apartmanın aynı anda işgali, eyleme Fransızların da katılması ve bu tür bir eylemin Türkiyelilerce ilk kez yapılıyor olması eyleme geniş bir ilgi yaratılmasını doğurdu.

Fransız televizyonu iki kez eylem yerine geldi, Fransız örgütünden ve *Cephe* taraftarlarından temsilcilerle görüştü. Çekilen filmler televizyonda iki günde dört defa gösterildi. Bazılarına ana haber bültenlerinde yer verildi. Fransa'nın birçok büyük gazetesinin muhabirleri ve bazı Türkiyeli gazeteciler de işgal yerine geldiler, bilgi aldılar.

Eylemin duyurulması sırasında Türkiyeli işçilerin öteki sorunlarının da geniş propagandası yapıldı. Birçok gazetecinin, Türkiyeli Emekçiler Dayanışma Derneği tarafından başlatılan ve kırk gündür süren ETCOM atölyelerindeki grev ve işgali ziyaret etmeleri sağlandı.

İşgalin daha ilk gününden itibaren birçok yabancı işçi örgütü ve Fransız örgütleri işgal yerine gelerek desteklerini bildirdiler.

Yalnızca yabancı işçilerin değil, Fransız işçilerinin de önemli bir sorunu olan konut sorunu üzerine yapılan bu eylemleri yaygınlaştırmak tüm devrimcilerin görevidir.

İşgalcilere yanlarında olduğumuzu bildirir, yurt dışındaki Türkiyelilerin demokratik haklar için savaşımında tüm devrimcilerin ortak çabasının önemini vurgularız.

PKK Birinci Konferansı toplandı

Kürdistan İşçi Partisi'nin (PKK) I. Konferansı 15-26 Temmuz 1981 tarihinde yapıldı.

PKK Merkez Komitesi'nin yayınladığı duyuruda faşist cunta koşullarında toplanan Konferansın, yeni dönemin sorunları ve görevleri üzerine yoğun çalışmalar yaptığı anlatılıyor.

PKK 1. Konferansı'nda "Türkiye devrimci proletarya hareketi ile ittifakın birinci derecede hayati öneme sahip olarak ele alınması, faşist cuntaya muhalif diğer devrimci ve reformist örgütler ile de ilişkilerin temel ittifaka bağlı olarak geliştirilmesi"nin karara bağlandığı açıklanmaktadır.

Duyuruda, konferansın, sol örgütlerle olan ilişkilerde "ideolojik savaş çizgisinden kaymamayı, tam aksine politik dostluğu geliştirmeyi, dönemin önemli bir siyasal konusu olarak" kabul ettiği belirtilmektedir.

Duyuru, dünya devrimine ilişkin olarak şu yanaşımı dile getirmektedir.

"Dış ittifakların temelinde, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin yer aldığını, ileri kapitalist ülkelerdeki Proletarya hareketi ve Ulusal Kurtuluş Mücadelelerinin bu ittifakları tamamladığını belirten konferans, somut olarak Orta-Doğu'da aynı kaderi paylaşan Filistin ve Kürdistan halklarının emperyalizme, siyonizme, sömürgeciliğe ve yerel gericiliğe karşı bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolundaki savaşlarının stratejik önemde olduğunu, bu amaçla iki devrimci güç arasındaki ilişkilerin önemini de belirtti."

Duyuruda, Konferansa sunulan politik raporun ileride yayınlanacağı da söyleniyor.

İşçinin Sesi olarak PKK 1. Konferansı'nı kutlarız. Konferansın, Türk ve Kürt halklarının savaşımının birliği yolunda ileri bir adım olmasını dileriz.

Türkiye elçiliği önünde yapılan gösteride DİSK davası kınandı

Faşist generaller cuntasının 52 DİSK yöneticisi üstüne açtığı dava sürüyor. 52 DİSK yöneticisinin şahsında Türkiye işçi sınıfı yargılanıyor. İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB) 29 Ocak gecesi Türkiye Elçiliği önünde bu yargılamayı protesto eden meşaleli bir gösteri düzenledi. Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin (TD-HSK), ve İngiliz ve birçok yabancı örgüt temsilcilerinin de yer aldığı gösteride faşist generaller cuntasının en temel insan hakları üstünde yürüttüğü saldırıyı kınayan belgiler yükseltildi. Tüm demokratik kuruluşlar adına elçiliğe bir protesto mektubu bırakıldı. İTİB temsilcisinin yaptığı konuşmadan sonra, hepbir ağızdan devrim andı içildi. Gösteri marşlar ve belgiler arasında coşkuyla sona erdi.

Duvarlarınız bize vız gelir

Cunta uluslararası alanda iyice kapana sıkıştı. Bu sıkıntısını demokrasi takvimleri hazırlayarak geçiştirmeye çalışıyor. Son olarak Evren göstermelik bir takvim hazırladı. Gene "demokrasiye geçeceğiz" demagojisine sarıldılar.

Öte yandan burjuvazi komünistler üzerine tüm gücüyle saldırmaya devam ediyor. Faşist cunta saldırısını hapishanelerde de tüm şiddetiyle uyguluyor. İzmir'de bir cezaevinde mahkumlara aileleri tarafından getirilen yiyecekler ve giyecekler içeri alınmıyor. Fakat bu tavır oradaki yoldaşların savaşım gücünü kırmak bir yana, tersine kinlerini daha da arttırıyor. Bir öğle yemeğinde çıkan kuru ekmeği devrimciler geri yolluyor. Faşist yöneticiler çılgına dönüyor. Bu eylemin önderliğini yapan birçok yoldaşa hücre cezası verilmiştir. Eyleme katılan adi tutuklulara bile görüşmeme cezası verilmiştir.

Cezaevlerinde süren onurlu savaşımla dayanışmamızı yükseltelim!

İzmir

Yeni baskı yasalarına hayır!

Alman devletinin kapitalist ekonominin yükünü ve bunalımlarını işçi sınıfına yükleme programının bir parçası daha gerçekleştirilmeye koyuldu. İlk aşama olarak da yabancı işçiler ve özellikle Türkiyeli işçiler için hazırlanmış yeni baskı yasaları gündeme getirildi.

Berlin ve Kiel'de uygulanmaya konulan yeni yasalar hızla öteki eyaletlere aktarılmaya başlandı. Bu baskı yasalarına karşı Türk, Kürt, Alman ve öteki ulusların temsilcilerinden oluşan bir komite kuruldu. Yeni yasalara karşı bir dizi eylem planlandı.

İlk olarak, yapılan toplantıların ardından, 23.1.1982 tarihinde bir gece düzenlendi. Geceye *İşçinin Sesi* olarak aktif bir şekilde katıldık. Masa açtık, gazete, yayın sattık. Broşür, bildiri dağıttık. 30.1.1982 tarihinde yapılacak yürüyüşe aktif bir şekilde katılıyoruz.

Kurtuluşumuz devrimdir!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Hamburg

Latin Amerika halklarıyla dayanışma gecesi

16.I.1981 tarihinde Hamburg'da 600-650 kişilik bir katılımla Latin Amerika halklarıyla dayanışma gecesi yapıldı.

Duvarlardaki pankartlarda, "ABD, Latin Amerika ve Karayipler'den elini çek", "Arjantin'deki 20.000 kayıp nerede?", "Latin Amerika'da ABD müdahalesine son", "Alman Senatosu katil cuntalara yardım ediyor", "Şili'li çocuklara, açlığa ve işkenceye karşı yardım", "El Salvador halkıyla dayanışma" yazıları vardı.

Konuşmacılar Latin Amerika'da ABD emperyalizminin oyunlarını, katliamlarını ve faşist cuntaların işlevlerini anlattılar. Nikaragua'da savaşmış bir Alman (Almanya' da Nikaragua konsolosluğunda görevli) savaşı ve emperyalizmi anlattı. El Salvadorlu bir müzik gurubu gece boyunca Latin Amerika müziğinden örnekler çaldı.

İşçinin Sesi olarak bizler geceye katıldık. Bildiri ve broşür dağıttık. Latin Amerika halklarıyla dayanışmamızı belirttik.

Yaşasın Latin Amerika halklarının anti-emperyalist savaşı!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Hamburg